

ODJECI

**IZ ŽIVOTA PROVINCije PRESVETOG SRCA ISUSOVA
Školskih sestara franjevaka - SPLIT, Lovret**

God. 2008./XXXVIII.

Br. 4/151

S A D R Ž A J

RIJEČ PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE.....3

IZ PROVINCIJALATA

Sa sjednice Provincijalnoga vijeća	4
Duhovne vježbe u 2009. godini.....	5
Obavijesti.....	6

ZBIVANJA I OSVRTI

Božja riječ u mom životu	8
100. obljetnica života i djelovanja sestara u Imotskom.....	9
Bog mi je dao sestre!	18
Stope u pijesku	18
VII. susret braće i sestara Trećeg samostanskog reda sv. Franje	20
Smotra crkvenih mješovitih zborova u Njemačkoj	21
U znaku sv. Franje i sv. Pavla	22
Siromaštvo po primjeru sv. Pavla.....	23
Obnovimo umijeće razgovora o bitnim stvarima života	24

JEKA IZ AFRIKE	
Blagdan sv. Franje u Ngubi	26
Duhovna obnova za maturante	27
Karitativno djelovanje sestara	28
 BOŽIĆNE ČESTITKE	29
 NAŠI POKOJNICI	
Sestre naše Kongregacije.....	31
Rodbina sestara.....	31
Manda Vucić	31
 IZ ŽIVOTA NAŠE KONGREGACIJE	
Iz generalne kuće.....	32
Iz mariborske provincije.....	32
Iz splitske provincije	34
Iz tršćanske provincije.....	35
Iz lemontske provincije	36
Iz mostarske provincije	37
Iz bosansko-hrvatske provincije	38
Iz koroške provincije	40
 PRILOZI	
Stoljeće kršćanske blizine	41
Iz Zajedno	54

Izdaje:

Provincijalat Provincije Presvetoga Srca Isusova školskih sestara franjevaka Krista Kralja
21000 Split, Lovretska 9

Uređuje: s. Marija Petra Vučemilo

tel. 021/ 319-805; faks 021/ 319 358
e-mail: skolske-sestre-franjevke@st.htnet.hr
skype: skolskesestreLovret
www.skolske-sestre-franjevke.hr

RIJEČ PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Drage sestre!

S početkom Došašća, u zajedništvu s cjelokupnom franjevačkom obitelji, započele smo i jubilarnu godinu franjevačkoga reda i franjevačke karizme. Mnogo je poticaja za produbljenje našega franjevačkoga identiteta, pripadnosti franjevačkoj obitelji i našega poslanja u Crkvi i u svijetu. Spoznajemo da nam je to, osobito danas, potrebno. To izražavamo i pokušavamo ostvarivati i mi u našoj Provinciji. Cjelokupni petogodišnji provincijski plan razrađen je u tom vidu. *Siromaštvo kao razbaštinjenost* ovogodišnja je tema našega trajnoga odgoja, tema koju iz mjeseca u mjesec razmatramo u našim zajednicama.

U duhu našega svetoga oca Franje ova tema najbolje odgovara i vremenu iščekivanja, pripreme i slavljenja Božića. Prepoznavši to, jedna od naših zajednica odabrala je Opomene sv. Franje za intenzivniju osobnu pripremu za Božić. Poznato nam je da je Franjo pisao opomene polazeći i promatrajući stvarni život svoje prvočne zajednice. One su kasnije nazvane *Pjesmom nad pjesmama nutarnjega siromaštva*. I doista, u njima nam se pokazuje put prema unutarnjem oslobođenju od svake navezanosti i ispražnjenju od svakoga posjedovanja, put istinskoj poniznosti, put tajne nutarnjega siromaštva, razbaštinjenosti.

Franji je u svemu primjer bio sam Gospodin. Njega je htio naslijedovati, njemu se potpuno suobličiti. Želio je da jedino za tim čeznu i sva njegova braća i sestre, tadanja i buduća. A Krist se za *nas samoosiromašio, samoopljenio*. „On trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom“, nego je sama sebe *opljenio*, uzeo je lik sluge, postao je ljudima sličan: obličjem čovjeku nalik (usp. Fil 2,6-7). Na tu spoznaju Franjo je u Duhu kliktao: „O uzvišene li poniznosti! O ponizne li uzvišenosti, da se Gospodar svemira, Bog i Božji Sin tako snizuje...“ (PBr 35).

Ne može se, drage sestre, bez nutarnjega siromaštva shvatiti misterij dara koji je Bog dao čovjeku u svome Sinu. Na to darivanje prisjeća nas sv. Pavao: „Ta poznata vam je darežljivost Gospodina našeg Isusa Krista! Premda bogat, radi vas posta siromašan, da se vi njegovim siromaštvom obogatite“ (2 Kor 8,9). Franjo je poput sv. Pavla milosno shvatio, snažno doživio ovu *otajstvenu razmjenu*, da se Sin Božji učovječenjem u ovome svijetu za *nas* učinio siromaškom, da mi živimo udioništvo u božanskome životu.

Neka u nama i u našim zajednicama ovih predbožićnih i božićnih dana snažnije zatitra *ljepota uzvišenoga siromaštva*, da možemo primiti Onoga koji se nama cio daruje. Njegovom milošću, svjetлом Duha Svetoga, oslobodimo prostore naše nutrine, od bilo kakvoga posjedovanja. *Opljenimo* sebe za Krista. I zahvalujmo mu radi njega samoga. On je naše najveće bogatstvo!

U tim mislima svima želim sretan i blagoslovjen Božić i milosnu jubilarnu 2009. godinu.

Vaša s. Klara

Božić, 2008.

IZ PROVINCIJALATA

SA SJEDNICE PROVINCIJALNOGA VIJEĆA

Na sjednici Provincijalnoga vijeća održanoj u Zagrebu 15. i 16. studenoga 2008. godine učinjen je osvrt na događaje u zajednici od prethodne sjednice: bolesne sestre, nova radna mjesta sestara, stanje u zajednici sestara u DR Kongu uslijed novih ratnih sukoba u Sjevernom Kivu.

Članice Vijeća su ukratko upoznate s djelovanjem vijeća i sekcija, dotično održanim sastancima od početka ove školske godine i njihovim planom rada za tkuću godinu. Razmotreno je stanje u članstvu provincijskih vijeća i nova imenovanja.

Učinjen je osvrt na tijek radova obnove i većih nabavki u kući na Lovretu, Zadru i Kaštel Lukšiću te u dječjem vrtiću u Zagrebu.

Na sjednicu je pozvana ravnateljica dječjeg vrtića Jordanovac s. Radoslava Bralo, koja je podnijela izvješće o djelovanju i stanju u vrtiću s obzirom na pedagoški rad, zaposlenike, radove obnove vrtića i financijsko poslovanje.

Poslijepodne prvoga dana zasjedanja članice vijeća sudjelovale su na susretu braće i sestara Trećeg samostanskog reda sv. Franje koji je održan u našem samostanu na Jordanovcu.

s. Marija Petra Vučemilo, provinc. tajnica

Br. 136/2008.

Split, 18. studenoga 2008.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Duhovne vježbe u 2009. godini

Drage sestre!

Dostavljam vam raspored duhovnih vježba za 2009. godinu:

- I. Split, 2.- 8. siječnja 2009., fra Stjepan Čovo
- II. Zadar, 5. – 11. siječnja 2009., fra Ante Udovičić
- III. Split, 1. – 7. veljače 2009., s. Ivanka Mihaljević
- IV. Zadar, 15. – 21. ožujka 2009., fra Ante Akrap
- V. Zagreb, 13. – 19. travnja 2009., fra Ivan Dugandžić
- VI. Zadar, 3. – 9. svibnja 2009., fra Pero Vrebac
- VII. Zadar, 11. – 17. lipnja 2009., fra Marijan Vugdelija

Molim vas da svoje sudjelovanje na vrijeme prijavite kućnoj predstojnici u samostanu u kojem planirate biti na duhovnim vježbama.

Istinsko svjedočenje redovničkoga života odražava sklad osobne i zajedničke molitve, sestrinskog života u zajednici i apostolskog rada. Kako na osobnoj razini tako i na razini zajednica uviđamo da sekularizacija sve više utječe i oslabljuje ravnotežu tih sastavnica našega života. Duhovne vježbe su milosna prigoda da preispitamo i ponovno uskladimo te sastavnice, da u sebi dademo više prostora Bogu, i dopustimo da nas On prožima, ispunja i da bude pokretač našega djelovanja u svakodnevici.

S ovim mislima želim svakoj od vas plodonosne dane duhovnih vježba i srdačno vas sestrinski pozdravljam

s. Klara Šimunović, provinc. predstojnica

OBAVIJESTI

Susret sestara s privremenim zavjetima

Godišnji susret sestara s privremenim zavjetima naših triju provincija - mostarske, bosansko-hrvatske i splitske - bio je u Zadru u našem samostanu u Arbanasima od 5. do 7. listopada ove godine. Sudjelovalo je petnaest sestara. Bile su prisutne i njihove sestre odgojiteljice. Animator susreta o. Jozo Milanović, benediktinac, uvodio ih je poticajnim riječima i svojim monaškim iskustvom u tajnu i snagu Riječi Božje.

Završetak studija i nova radna mjesta

S. Marina Mičić je 16. listopada 2008. diplomirala na Teološkom fakultetu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu. Diplomski rad na temu *Ukorijenjenost u Dobru kao izvor nadahnuća za autentično življenje pojedinaca i naroda kod Simone Weil* napisala je pod vodstvom doc. dr. sc. Alojza Ćubelića, OP.

Dana 3. studenoga 2008. s. Marina je započela radom u Caritasovoj kući za radnu terapiju i rehabilitaciju djece s teškoćama u razvoju *Bl. Alojzije Stepinac* u Brezovici, na radnom mjestu likovnog terapeuta.

S. Ljiljanka Marić je 3. studenoga započela radom u našem dječjem vrtiću u Zagrebu.

S. Andrea Nazlić je koncem mjeseca listopada započela radom u patronažnoj službi, posjećivanje i davanje medicinskih usluga bolesnicima u Splitu.

S. Martina Aračić je koncem mjeseca rujna započela radom u Katoličkoj udruzi Lovret u Splitu.

Plenarna skupština HUVRP i HKVRP

U duhovno-obrazovnom centru *Marijin dvor* u Lužnici je 28. i 29. listopada 2008. godine održana 40. plenarna skupština

HUVRP i HKVRP. Fra Ljudevit Maračić, OFMConv. održao je predavanje na temu *40 godina postojanja HKVRP-a / HUVRP-a: analiza prošlosti i perspektive za budućnost*. Pročelnik kongregacije za ustanove posvećenog života i udruge apostolskog života kardinal Franc Rode održao je predavanje *Posvećeni život u Crkvi danas: situacija i izazovi*. Na plenarnoj skupštini sudjelovala je i naša provincialna predstojnica s. Klara Šimunović.

Hodočašće u Svetu zemlju

Uz 25. obljetnicu redovničkoga života pet naših sestara: s. Rebeka Anić, s. Zrinka Čotić, s. Marija Petra Vučemilo, s. Ivona Baković i s. Miranda Škopljanc-Maćina, hodočastile su u Svetu zemlju od 3. do 8. studenoga 2008. godine, u organizaciji agencije *Ichtistravel* iz Splita.

Susret braće i sestara

Trećega samostanskog reda sv. Franje

U našem samostanu u Zagrebu, 15. studenoga održan je susret braće i sestara Trećega samostanskog reda sv. Franje. Sudjelovali su franjevci trećoreci glagoljaši sa sjemeništarcima i bogoslovima, te više od stotinu sestara franjevaka koje djeluju u Zagrebu i okolini. Za tu prigodu došle su i članice provincialnoga vijeća naše provincije s provincialnom predstojnicom s. Klarom Šimunović.

Nova kandidatkinja

Dana 5. prosinca u kandidaturu je primljena djevojka Mirjana Puljiz rodom iz Slivna. Rođena je 1979. godine. Završila je srednju ugostiteljsku školu. Posljednjih godina živjela je i radila u Splitu.

Sastanak kućnih predstojnica

Godišnji sastanak kućnih predstojnica s provincijalnom predstojnicom održan je 13. prosinca u provincijalnom središtu u Splitu.

Prijepodnevni rad animirao je fra Domagoj Runje na temu *Siromaštvo po primjeru sv. Pavla*. Poslijepodnevni rad animirala je provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović na temelju izvješća kućnih predstojnica iz naših zajednica.

Bolesne sestre

Uz brojne sestre koje već duže nose križ bolesti, u zadnje vrijeme liječničke pomoći ili bolničkog liječenja bile su potrebne: s. Izabela Tojčić, s. Andrijana Marušić, s. Matilda Čarić, s. Ivana Džimbeg, s. Branka Barun i s. Nada Masnić.

Obljetnice redovničkoga života 2009.

70. obljetnicu redovničkoga života slave sestre koje su novicijat započele 15. kolovoza 1939. godine:

s. Ljudevita Šonje
s. Marta Knez

50. obljetnicu slave sestre koje su novicijat započele 8. rujna 1959. godine:

s. Borislava Kovač
s. Božena Duvnjak
s. Hijacinta Vucić
s. Ksenija Balajić
s. Dragutina Krolo
s. Silvija Vrdoljak
s. Zorana Penić

25. obljetnicu slave sestre koje su novicijat započele 5. veljače 1984. godine:

s. Marija Perpetua Kaša
s. Anita Perkušić

Rođendani sestara 2009.**90 godina**

s. Miroslava Petričević 6. kolovoza

85 godina

s. Anuncijata Klapež	24. veljače
s. Dobrila Lisica	10. travnja
s. Leonija Bezić	12. listopada
s. Ana Vidić	24. prosinca

80 godina

s. Zorana Penić	16. rujna
s. Karla Brečić	28. listopada

75 godina

s. Beata Milas	31. listopada
----------------	---------------

70 godina

s. Ivanka Mravak	14. svibnja
s. Celestina Masnić	12. lipnja
s. Verena Masnić	29. rujna
s. Tihoslava Bilokapić	29. rujna
s. Borislava Kovač	24. studenoga

65 godina

s. Jozefina Ćosić	26. veljače
s. Silvestra Bešlić	7. ožujka
s. Marijana Rimac	24. svibnja
s. Viktorija Drmić	11. lipnja
s. Branka Barun	21. lipnja
s. Bonifacija Barun	12. listopada
s. Mira Kamber	29. listopada

60 godina

s. Emanuela Ercegovac	1. siječnja
s. Melhiora Biošić	1. veljače
s. Natalija Vučković	16. veljače
s. Davorina Jurić	9. listopada
s. Jasna Kasalo	10. studenoga
s. Venancija Džimbeg	2. prosinca

50 godina

s. Tamara Bota	10. siječnja
----------------	--------------

40 godina

s. Lidija Bernardica Matijević	16. veljače
s. Gabrijela Damjanović	3. travnja
s. Rita Maržić	19. travnja
s. Melania Vojković	15. listopada
s. Sanja Stojić	7. prosinca
s. Noëlla Kajibwami	25. prosinca

30 godina

s. Marina Mičić	23. ožujka
s. Helena Rašić	25. svibnja

ZBIVANJA I OSVRTI

BOŽJA RIJEČ U MOM ŽIVOTU

biskupa u Rimu bila posvećena Božjoj riječi i kako je ova godina jubilarna godina sv. Pavla, naš je predavač nekako povezao ove teme. On nas je sažetim i jednostavnim izlaganjem te svojim monaškim svjedočenjem obogatio saznanjima o Riječi Božjoj koja, kako kaže, *trči kroz mene i prelazi u one kojima svjedočim*. Glavni cilj susreta nije bio toliko saznati nešto novo, nego kroz naše zajedničko druženje i rad vidjeti gdje sam ja u odnosu na Riječ, kako ja gledam i živim Riječ Evandelja, prenosim li je drugima.

Riječ Božja je razgovor živoga Boga sa živim čovjekom. Kad čitamo Svetu pismo ne smijemo se zaustaviti samo na pismu nego trebamo ići dalje, ići do onog tko nam ga piše, do Boga. Bog nikad ne prekida razgovor s čovjekom. Uvijek ga iznova traži i upućuje mu svoju Riječ. Božje pismo ne možemo nikada do kraja pročitati. Ono raste s čitateljem.

O. Jozo je također naglasio da sve ono što je Bog stvorio trebamo gledati pogledom vjere. Želio nam je reći kako sve vidljivo vodi do onog Nevidljivog. Vidljivo zapažamo tjelesnim očima, a očima vjere ono nevidljivo. Posebno bi nas Svetu pismo trebalo voditi do Nevidljivog, do Oca Nebeskoga.

Sv. Pavao nam svojom otvorenošću za Riječ, svojom revnošću u njezinu pronošenju svijetom može biti snažan pokazatelj gdje smo mi danas i kojim nam je putem ići. Sv. Franjo nas na poseban način potiče da u svim stvorenjima vidimo i prepoznamo Stvoritelja koji je sve stvorio. Sve su zemaljske ljepote odskočnica za nebesku ljepotu. To smo i same mogle iskusiti kroz šetnju uz more, slušajući morske orgulje. I na kraju susreta posjetom Ninu.

Vjerujem da je svaka od nas mogla kroz ovo kratko vrijeme produbiti Riječ Božju u svojoj nutrini, osjetiti još više snagu molitve i zajedništva koje donosi radost, svijetlo... sve ono što nam je potrebno u našoj svakidašnjici.

s. Lucija Bilokapić

STOLJEĆE KRŠĆANSKE BLIZINE

100. obljetnica života i djelovanja sestara u Imotskom

Jedna od stvarnosti ljudskoga života svakako su i razne proslave, bilo na osobnoj bilo na zajedničkoj razini. Na osobnoj razini sjećamo se i slavimo dan svoga rođenja, imendana, polaganja redovničkih zavjeta. I na zajedničkoj razini slavimo razne obljetnice, sjećamo se važnih događaja na razini određene zajednice.

Jedan takav događaj bila je i proslava 100. obljetnice dolaska školskih sestara, naših sestara, u Imotski, pri čemu smo se sjetili prvih sestara koje su 1908. iz Maribora došle u Imotski.

Budući da smo slavile veliko stoljetno razdoblje života i rada sestara u Imotskom, pripreme smo počele već krajem ljeta. Bile su uključene sve sestre naše zajednice u Imotskom. U pripremanju proslave uključila su se i braća franjevci Imotskog samostana na čelu s gvardijanom fra Zoranom Kutlešom, kao i župnici okolnih župa. Na poseban način je fra Ante Madunić animirao vjernike svoje župe i upravu općine Proložac da se uključe u taj događaj. Naravno, svesrdnu pomoć i podršku pružila nam je i uprava naše Provincije na čelu s provincijalnom predstojnicom s. Klarom Šimunović.

Svečana proslava 100. obljetnice bila je 12. listopada ove godine u crkvi sv. Franje u Imotskom. Slavlje se sastojalo od tri dijela. Najprije je bilo svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio provincijal franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Željko Tolić uz koncelebraciju petnaestak svećenika.

Prije početka sv. mise srdačnu dobrodošlicu uputila je s. Klara Šimunović, provincijalna predstojnica. Poseban pozdrav i čestitku uputila je nazočnim sestrama, kojih je na proslavi bilo više od 100. Došle su sestre naše Provincije, sestre iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, te iz Rima. S. Klara se posebno zahvalila braći franjevcima, koji su dali velik doprinos proslavi.

U prigodnoj homiliji o. Provincijal prenio je sestrama pozdrave i čestitke splitsko-makarskog nadbiskupa i metropolite mons. Marina Barišića, koji nije mogao biti nazočan zbog sudjelovanja na Sinodi biskupa u Rimu. Provincijal je posebno istaknuo požrtvovnost sestara u Imotskoj krajini tijekom proteklih 100 godina njihova djelovanja. Zahvalio se svim sestrama koje su ugradile svoj trud i svakidašnje žrtve u mozaik stoljeća kršćanske blizine vjernicima Imotske krajine. Na kraju je izrazio nadu da će sestre i nadalje biti na ovim prostorima i požrtvovno raditi na slavi Bogu i dobrobit hrvatskom narodu.

Na kraju euharistijskog slavlja sve prisutne uzvanike i vjernike pozdravio je o. gvardijan, župnik i dekan fra Zoran Kutleša. Pridružio se čestitkama i dobrim željama o. Provincijala, ističući da će ovaj jubilej ostati zlatnim slovima upisan u povijest Imotske krajine.

Drugi dio slavlja bio je prigodni recital pod naslovom *Stoljeće kršćanske blizine* koji je za ovu prigodu napisala naša s. Judita Čovo. Recital se sastojao od više „slika“ u kojima je recitacijom, glasom i pjesmom prikazan rad sestara tijekom proteklih 100 godina. Tako su se na pozornici izmjenjivale grupe djece i mlađih koje su predstavljale pojedine aspekte djelovanja sestara: djeca iz sirotišta, dječji vrtić, školska djeca, mlađi i zborovi. U recitalu je sudjelovalo više od 130 izvođača, od kojih čak 40 u odgovarajućim kostimima. Recital je pripremala s. Filipa Smoljo, a pomagale su joj: Mira Šabić (teta iz vrtića), Jona Glibota, Katija Nikolić i Sanja Bago, učiteljice iz osnovne škole. Za dobar razglas tom prigodom pobrinuo se gosp. Ivan Ujević. Na uloženom trudu i naporu uz prigodni program svima još jednom od srca i ovim putem zahvaljujemo.

Nakon recitala s. Provincijalka je zahvalila svim sudionicima te sve uzvanike pozvala na prigodni domjenak koji je bio priređen ispod velikog cedra u samostanskom dvorištu.

Više od svega zahvaljujemo Gospodinu Bogu na stoljetnoj prisutnosti sestara u Imotskom i Imotskoj krajini. Zahvaljujemo i na ovoj veličanstvenoj proslavi, te ga molimo da blagoslov i naših sestara i u budućnosti.

s. Sofija Vuković

RIJEČ POZDRAVA PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Poštovani i dragi prijatelji, drage sestre,
cijenjeni gosti i dragi vjernici!

Sve vas najsrdačnije pozdravljam!

Danas, u kršćanskom zajedništvu, molitvom hvale i zahvaljivanja, zajedno sa svima vama želimo obilježiti 100. obljetnicu naše prisutnosti i služenja u ovome Gradu na gori i imotskome kraju.

Na osobit način pozdravljam mnogopoštovanoga oca provincijala fra Željka Tolića. Od srca Vam zahvaljujem što ćete predvoditi euharistijsko slavlje našega Jubileja.

Potaknut Duhom Božjim i dirnut potrebom puka, ondašnji dekan i župnik fra Stanko Marušić pozvao je školske sestre u Imotski. S franjevcima je od tada neprekinuto živa naša stoljetna suradnja i franjevačko poslanje ovome narodu. Radosno danas pozdravljam

sadašnjega dekana, gvardijana i župnika fra Zorana Kutlešu i svu poštovanu braću franjevce i druge svećenike.

S osobitom radošću pozdravljam s. Sandru Zorko vrhovnu savjetnicu iz Rima, koja je danas ovdje u ime naše vrhovne predstojnice s. Natalije Palac.

Prve dvije školske sestre i jedna kandidatkinja u Imotski su došle iz Maribora, iz naše matične zajednice. S nama je danas s. Rafaela Glasenčnik, provincijalna predstojnica mariborske provincije u pratnji nekoliko sestara. S izrazima iskrene zahvalnosti pozdravljam sestre iz Maribora!

Drago nam je da su danas s nama i sestre iz Mostara s provincijalnom predstojnicom s. Jelenkom Puljić, sestre iz Sarajeva, s. Lidija Jurišić, provincijalna zamjenica i s. Marica Mrkonjić, te s. Marija Perić iz Rimske regije. Srdačno ih sestrinski pozdravljam.

Imotski puk rado je prihvatio sestre i uvijek ih doživljavao svojim sestrama. U toj zahvalnosti pozdravljam gradonačelnika poštovanoga gosp. Antu Đuzela. Pozdravljam također načelnike okolnih općina, a osobito Zmijavaca i Prološca gdje djeluju naše sestre!

Od prvih vremena sestre su u ovom gradu poučavale, odgajale u vjeri i kulturi, oplemenjivale glazbenom kulturom, sposobljavale u ručnom radu djevojke, žene, djecu i mlade.

Danas pozdravljam prisutne ravnatelje škola i dječjega vrtića, odgajatelje i nastavnike te sve druge suradnike s područja odgoja i obrazovanja!

Na poseban način pozdravljam vas, djeco i mladi, aktivni sudionici današnjeg slavlja.

Više od stotinu sestara naše Provincije izmjenjivalo se kroz proteklo stoljeće i, kraće ili duže, živjelo je u Imotskom. Zahvalne smo im za svjedočenje franjevačkih vrednota, za žrtve i patnje koje su podnosile u teškim vremenima, za nadahnuća i ustrajnost u oživljavanju i prenošenju karizme školskih sestara franjevaka. Lijep broj je njih danas ovdje. Drage sestre, sve vas sestrinski pozdravljam.

Po sestrama koje danas ovdje žive i djeluju započinjemo stoljeće novo. Po mladim djevojkama koje prihvate Božji poziv moći ćemo nastaviti povjerenu nam franjevačku karizmu, naviještanje i svjedočenje, odgajanje i poučavanje novih naraštaja, naš suživot sa svima vama.

U toj vjeri i nadi molimo i danas, zahvaljujući za sva dobročinstva kojima nas je kao zajednicu Bog obdarivao po ovome njegovom djelu.

Neka nam svima ovo slavlje bude duhovno osvježenje da, napojeni na izvoru čiste Božanske ljubavi, zaživimo novim žarom naše apostolsko poslanje.

s. Klara Šimunović

***

POZDRAV I ZAHVALA O. GVARDIJANA

Kao gvardijan samostana i župnik župe sv. Franje u Imotskom najprije pozdravljam mnogopoštovanog o. provincijala fra Željka Tolića koji je predvodio misu zahvalnicu prigodom ove proslave. Pozdravljam na poseban način provincijalku s. Klaru Šimunović, zatim sve prisutne svećenike, fratre i časne sestre, kao i sve vas, dragi vjernici, koji ste svojom prisutnošću uzveličali ovo misno slavlje.

Časnim sestrama franjevkama čestitam stotu godišnjicu boravka u ovom gradu i župi. Nakon sto godina njihove zauzete prisutnosti u Imotskom ne preostaje nam ništa drugo

nego zahvaliti dobrom Bogu na svim sestrama koje su živjele i djelovale u ovom gradu i župi te u selima i župama Imotske krajine. Hvala Bogu i za sestre koje danas žive i djeluju ovdje. Mi ne znamo, ali Bog zna, koliko su dobra tijekom proteklih sto godina učinile za narod Imotskoga i Imotske krajine, kolikima su iskazale ljubav - djeci, mladima, bolesnicima, starijim osobama.

Dok Bogu zahvaljujemo za prošlost, molimo ga za sadašnjost i budućnost. Naša je molitva da Gospodin zajednici časnih sestara franjevki dade uvijek dovoljan broj članica koje će djelovati na dobrobit Imotskog, Imotske krajine i čitavoga našeg hrvatskog naroda.

Drage sestre, nemojte zaboraviti da su članice vaše Kongregacije najprije došle u Split, a odmah zatim u Imotski. Upravo zato vjernici ovoga kraja poštuju i cijene sestre i njihov rad te ih rado vide u svojoj sredini. Stoga se nadam da će uprava vaše Provincije uvijek slati vrijedne sestre u naš Imotski i Imotsku krajinu da rade na njivi Gospodnjoj svjedočeći Božju ljubav svakom čovjeku, poput sv. Franje.

Neka vas Bog blagoslovi i nagradi vječnom nagradom vaš rad i trud!

fra Zoran Kutleša

RIJEČ ZAHVALE PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Na kraju ovog veličanstvenog prikaza stoljetne kršćanske blizine, upriličene pjesmom i plesom, igrom i bubenjem, riječju i pokretom, od srca zahvaljujem svim sudionicima!

Velika hvala vama djeco, hvala vama mladi, vama pjevači i svirači, vama recitatori i glumci, veliki i mali!

Od srca zahvaljujem s. Juditi Čovo koja je rado posegla za pisanim i usmenim izvorima stoljetnog života i rada sestara i napisala tekst recitala.

U ovom programu ostvario se divan splet suradnje između sestara, fratara, i svih odgojno obrazovnih ustanova u gradu, dječjeg vrtića, osnovne, srednje i glazbene škole, franjevačke mladeži i crkvenih zborova. Od početka nas je radovala uključenost velikog broja djece i mladih.

Od srca zahvaljujem ravnateljima odgojno-obrazovnih ustanova na otvorenosti i spremnosti da prihvate ovaj program.

Zahvaljujem:

s. Sofiji Vuković koja je uvježbala župni zbor *Gospe od Andela* i mali dječji zbor *Gospini anđeli*,
s. Mirji Tabak za uvježbanost zbora lovretskih sestara,
fra Krisitianu Stipanoviću za pripremu zbora Franjevačke mladeži.

Zahvaljujem učenicima glazbene škole i njihovim profesoricama koje su ih uvježbale: prof. Ivani Glibota, prof. Mirjani Poštenjak i prof. Daliji Šaban.

Zahvaljujem autorima teksta i glazbe pjesama skladanih za ovu prigodu.

Hvala ton majstoru gosp. Ivanu Ujeviću.

Od srca zahvaljujem svima koji su sudjelovali u izradi kostima i uređenju crkve.

Veliko hvala s. Filipi i njezinim suradnicima: profesoricama i nastavnicama gospođi Sanji Bago, gospođi Joni Glibota, gospođi Katji Nikolić, gospođi Mili Pušić, nastavniku gosp. Marku Mendešu, i odgajateljicama gospođi Anki Madunić i gospođi Miri Šabić. Svi su oni zajednički uložili puno truda da bi nam uprizorili stoljetni hod nas školskih sestara franjevaka u ovom gradu i ovom kraju.

Iskrena hvala i ostalim sestrama u Imotskom: s. Jasni, s. Konzolati, s. Dobroslavi, s. Emiliji i s. Karli na njihovom doprinosu u pripremi ovoga slavlja.

Da su svi koji su sudjelovali u pripremama, i svi mi danas ovdje, u ovoj crkvi i ovom samostanu *domaći*, da nam je ugodno i lijepo, dugujemo veliku zahvalnost ocu gvardijanu fra Zoranu Kutleši i njegovoj samostanskoj subraći! Fra Zorane, od srca Vam hvala na svemu!

Hvala i svim našim dobročiniteljima koji su na bilo koji način podupirali i pomagali rad sestara i doprinijeli ovom slavlju.

Najsrdačnije zahvaljujem svima vama koji ste svojom prisutnošću, molitvom i radošću, uzveličali naš Jubilej!

Mir i dobro neka nas sve prate u stoljeće novo!

s. Klara Šimunović

ŠKOLSKE SESTRE USREĆUJU S RADOŠĆU I OSMIJEHOM

Uz jubilej sestara

*Spavao sam i sanjao da je život radost.
Probudio sam se i otkrio da je život služenje.
Dao sam se na služenje i spoznao da je
život radost. (Tagore)*

Ovog listopada, naša župa sv. Franje imala je čast proslaviti 100. obljetnicu života i djelovanja školskih sestara franjevaka. Misno slavlje predvodio je otac provincijal fra Željko Tolić koji je u svojoj propovijedi istaknuo značaj dolaska i rada sestara franjevaka u Imotskom i istinski im se zahvalio na svemu dobrom što su učinile za vjernike i puk Imotskoga. A činile su mnogo. Svojim pastoralnim, karitativnim i svakim drugim djelovanjem, od samog početka, shvatile su što znači dijeliti ljubav, milost i radost. Kako prije sto godina, tako i danas, sestre franjevke su poučavale, pomagale, molile i djelovale baš kako kaže nobelovac Tagore: *Služenjem iz kojeg proizlazi osmijeh i radost življena*.

Uz veliki broj svećenika i časnih sestara crkva je bila ispunjena vjernicima koji su molitvom i pjesmom pokazali svoje oduševljenje što se taj veliki jubilej događa upravo u našoj župi.

Svoju zahvalnost sestrama je, na kraju misnog slavlja, iskazao i otac gvardijan fra Zoran Kutleša, kazavši da je nauk i djelovanje sestara franjevaka od izuzetne važnosti u duhovnom, odgojnem i općebrazovnom napretku naše župne zajednice i šire.

Nakon Euharistijskog slavlja, crkva se preobrazila u pozornicu na kojoj se teatralno slavilo Boga, Njegovu veličinu u malom i velikom čovjeku. Crkveni zbor, veliki i mali, zbor školskih sestara franjevaka, mladi framaši, dječji zbor, mladi i mali glumci razastri se u

ovom hramu sv. Franje da slave Boga i čovjeka, da slave rad sestara franjevaka. Raspoređeni tako da svatko svakoga i čuje i vidi sa središnjim likom ljetopisca fra Kristiana koji svjedoči umnoslovlje ispisano pernatim perom.

Počinju uprizorenja. Časne sestre: Jelena, Klara, Sanja, Ivka, Marija..., nije bitno kako im je ime, časne su, glume život onakav kakav su prve sestre živjele. Vraćaju nas u prošlost, kad su djeca bila bosa ili u opancima, u jačermama, sa zobnicama ili jednostavno s jednom običnom crnom pločom koja je bila zamjena za sve bilježnice, a na kojoj se pisalo i odmah brisalo. Bilo je teško, a bilo je lijepo. Ne glume nasilje jer ga nije bilo. Naprotiv, daruju jedni drugima grančice bršljana i maslina kao simbol blagoslova i ljubavi. Drže se za ruku, pružaju nježnost i mir jedni drugima, jer tako ih sestre uče, šalju poglede pune čistoće.

A sestre, ispunjene nježnošću, uče dječicu vezenju, kućanskim poslovima, hrvatskoj i biblijskoj riječi, pjevati i svirati. Koje li miline vidjeti i čuti, na urešenom oltaru one tri djevojčice: Antoniju, Emu i Mariju, u rozosvilenkastim haljinama kako sviraju flautu. Pomislih: Andeli pjevaju pastirsку idilu u kojoj Bog sjedinjuje čovjeka i prirodu. Suza umalo da nije potekla, radosnica, dakako, ali ne dадох јој. Ta to su preda mnom radosna bića koja pjevaju životu u zajedništvu s Bogom - rekoh u sebi i upitah se istodobno: Što se to dogodi s čovjekom da odrastanjem zatrue topelinu srca koja ga u djetinjstvu ispunja? - Ostavi sad takva razmišljanja - rekoh, i ne skidajući pogled s njihove ljepote zavapih istinski: Daj Bože, da ne odlutaju i da im nikada ne potamni zvijezda!

Sve je ovoga dana, u našoj crkvi, u ovom euharistijskom slavlju i glazbeno-scenskom nastupu i crkve i škole mirisalo na raj. Dominirala je ljubav, sveopća. Četrdesetak minuta, nazočili smo iznimno radosnom životu koji ima isti izvor za sve koji ga traže, iz kojega smo se mogli napiti topline i iz kojega smo mogli čuti pjesmu s porukom da biramo život i *da ne idemo kroz život zatvorena srca!*

Zasigurno, nitko od nazočnih vjernika nije ostao i izišao iz crkve ravnodušan. Svatko tko ima srca morao je biti dirnut bjelinom i čistoćom misli i bogatstvom milosrđa. Tko je mogao ne zapamtiti prizor u kojem s. Filipa stavila lančiće s križevima oko vrata dječici, a oni, pružaju ruke sv. Franji.

Obogaćeni duhovnim preporodom i još jednom novom spoznajom da časne sestre usrećuju s radošću i osmijehom, jer one samo tako znaju, uz riječ zahvale s. Klare Šimunović svima onima koji su pridonijeli da sve bude tako lijepo kako jest, i s blagoslovom provincijala Željka Tolića, izišli smo iz crkve i nastavili slaviti uz bogat domjenak.

Božja ljubav je i ovdje pokazala svoj znak. U prekrasnom vrtu, vrijedne ruke oplemenile su stolove, a dan je bio kao najljepši proljetni. Vide se pokreti, a doživljava se mir. Čuje se pjesma, a doživljava se tišina. Čuje se Radost. A što nam još treba?

Na putu do kuće, ispunjena srećom što sam bila sudionicom ovoga jubileja, molila sam: Bože podari još puno ovakvih trenutaka u našoj zajednici kako bismo ponovili, da nikada ne zaboravimo gdje nam je mjesto i što nam je činiti. Daj, dragi Bože, da zajedno kao i ovoga puta: mladi i stari, djeca i odrasli, manje i više obrazovani dišemo zajedno, molimo se zajedno i trajno baštinimo Tvoju ljubav!

prof. Mara Pezo, ravnateljica
O. Š. Stjepan Radić, Imotski

NEKE OD PRISTIGLIH ČESTITAKA ZA JUBILEJ

Draga s. Klara, drage sestre u Imotskom,

srdačno zahvaljujem za poziv na proslavu 100. obljetnice prisutnosti sestara naše kongregacije u Imotskom. Žao mi je što ne mogu nazočiti tom radosnom događaju. U to vrijeme, naime, po ranijem rasporedu, bit će u Južnoj Americi. U svakom slučaju priključit će se svima vama toga dana mislima i molitvom.

Obljetnice su osobita prigoda kada se sjećamo prijeđenog puta, kad se sjećamo susestara koje su podnosile žegu dana kroz godine i desetljeća, birajući u „zgodno i nezgodno vrijeme“. No, prije svega, slavljenje obljetnica je prigoda u kojoj na poseban način zahvaljujemo Gospodinu za sve dobro koje je učinio među nama i služeći se nama, među drugima.

Stoljeće života sestara u Imotskom obilovalo je u isto vrijeme nesigurnostima i upornošću da se opstane, promjenom djelatnosti i stalnim dosluhom s potrebama ljudi i vremena. Sve do danas.

Dok mislim što vam zaželjeti ovom prilikom, dolazi mi na pamet kako neki Imotski nazivaju „Grad na gori“. Stoga, vam sestre, želim da se i u novom stoljeću vaše prisutnosti na vas mognu primijeniti riječi Evanđelja: *Vi ste svjetlo svijeta. Nije moguće sakriti grad koji leži na gori* (Mt 5,14). Neka vam bude blagoslovljeno novo stoljeće života i djelovanja. Gospodin vas bogatio svojom blizinom i vi bile znak Njegove blizine među pukom kojem ste poslane i koji vas smatra svojima.

Srdačan pozdrav svima, a osobito imotskoj sestarskoj zajednici-slavljenici.

s. Natalija Palac, vrhovna predstojnica

Grottaferrata, 1. listopada 2008.

***

Drage sestre!

Jubilej je prigoda da se zahvali Bogu za svjedočanstvo brojnih sestara koje su svjetlo Kristove ljubavi i plodove apostolata ostavile generacijama na poticaj i pamćenje.

Neka Gospodin bogato nagradi sve dobro koje su sestre franjevke u Imotskom kroz stoljeće života i djelovanja, svojom molitvom i žrtvom, utkale u život Crkve i našega naroda.

Uz iskrene čestitke! U ime sestara franjevaka mostarske provincije

s. M. Jelenka Puljić, provincijska predstojnica

***

Kolikom dakle brigom, i kolikom pažnjom tijela i duše moramo ispunjavati zapovijedi Boga i našega Oca, da surađujući s Gospodinom, možemo mu povratiti umnožen talent!

(Iz Oporuke sv. Klare)

Poštovana s. Klara,

prigodom Vašega visokoga jubileja: 100. obljetnice života i djelovanja Školskih sestara franjevaka u Imotskom izražavamo najsrdačnije čestitke Vama i svim Vašim - našim - sestrama!

Ovako značajna obljetnica prigoda je za povratak na kršćanske i Franjine izvore čiste duhovnosti, što otvara nove poglede u budućnost i nadanja za sutra.

U svesrdnoj molitvi, zahvaljujemo Bogu Ocu, za Vaš život posvećen Njemu u ljubavi i služenju, po primjeru sv. Oca Franje: ljubeći Boga, svakoga čovjeka i sva stvorenja... Hvala

Ocu za stoljeće kršćanske blizine po Vama, u Gradu na gori, gradu Gospe anđeoske, u našem Imotskom.

Neka punina blagoslova Božjega i obilje Franjina duha bude uvijek u Vama i s Vama i svima koji su povjereni Vašoj ljubavi.

S Vama smo u duhovnoj blizini i radosti, u zahvalnoj molitvi, u miru i dobru.

Sestre klarise

s. M. Suzana Muzuković, osc, opatica

Samostan sv. Klare, Split, 6. listopada 2008.

***

Poštovana s. Klara,

iskreno i bratski Vam se zahvaljujem na pozivnici u prigodi proslave 100. obljetnice života i djelovanja Školskih sestara u Imotskom, koja će se obilježiti 12. listopada 2008. godine, te Vam ujedno čestitam na tragu prepoznatljivosti što su ga Školske sestre franjevke Krista Kralja Provincije Presvetog Srca Isusova utisnule u proteklom vremenu u grad Imotski i šire.

Obavještavam Vas da zbog već preuzetih obveza nisam u mogućnosti sudjelovati na spomenutom slavlju. No, bez obzira na nemogućnost sudjelovanja, moje molitve bit će taj dan sjedinjene s Vašima kao znak zahvalnosti za darovano vrijeme i otvorenost prihvatanja volje Oca našega koji je izvor i počelo života.

Mir i dobro!

Fra Ante Udovičić

Split, 25. rujna 2008.

***

Velika Ti hvala, moj Gospodine Isuse, što si mi dao milost da sam u prošlom stoljeću kao župski pomoćnik četiri godine, te kao gvardijan i župnik šest godina s braćom franjevcima i sestrama franjevkama nastojao zdušno i radosno širiti Tvoje Evandželje u ovom našem dragom Imotskom, i svakodnevno Te slaviti u Euharistiji.

Vama Školske sestre franjevke srdačno čestitam 100. obljetnicu rada i djelovanja u ovom našem lijepom mjestu i svetištu Gospe od Andela. A vas drage sestre s kojima sam ovdje radio srdačno pozdravljam i želim svako dobro od Gospodina u vašem životu.

Također s radošću pozdravljam i sve prisutne vjernike koji ste rado sudjelovali u vjerskom životu naše župne zajednice.

Pozdravljam i sve prisutne svećenike i bogoslove i vjernike našim franjevačkim pozdravnom Mir i dobro! Gospodin bio s vama! Živjeli.

Fra Mirko Buljac

***

Prvo stoljeće Vaše prisutnosti u Imotskom čestita i želi da još mnogo stoljeća djelujete na dobro naroda u Gradu na gori.

Fra Vinko Prlić

***

ZAHVALA IZ MARIBORA

Draga provincialna predstojnica s. Klara, drage sestre splitske province!

Lep pozdrav iz Slovenije, posebno še iz materne hiše v Mariboru! Želimo se Vam zahvaliti za res doživetje vaše prisrčne gostoljubnosti ob praznovanju 100. obletnice prihoda sester v Imotski. Hvala, ker ste ob tej visoki obletnici pripravile tako lepo slovesnost in tudi nas povabile.

Pri evharistični daritvi smo se mogle spominjati prvih sester, ki so prišle sem neposredno iz Maribora; teh, ki čakajo vstajenja na imotskem pokopališču, in seveda vseh, ki so z veliko predanostjo delovale med ljudmi v tej rodovitni deželi nepretrgoma do danes. V priložnostni akademiji po sv. maši pa smo v nastopih skupin lahko začutile utrip vzgojno pastoralnega dela ob složnem sodelovanju z brati frančiškani. Nagovorilo nas je sestrinsko vzdušje v vaši številni skupnosti na Lovretu, ki jo občutite kot materno hišo province. Omogočile ste nam, da smo obiskale bogato kulturno dediščino mesta Splita. Iskrena hvala. Zajemanje iz skupnih korenin nas razveseljuje, zbljižuje in usmerja.

Drage sestre, še posebej hvala, ker ste našo s. Vido Tomažič sprejele kot eno izmed vas v času njenega zdravstvenega okrevanja. Naj Vam dobri Bog na priprošnjo sv. Frančiška bogato povrne in blagoslavlja vašo provinco z novimi poklici.

s. Rafaela Glasenčnik, provincialna predstojnica

BOG MI JE DAO SESTRE!

Zahvala sestrama splitske provincije Presvetog Srca Isusova

U svečanom ozračju svetkovine Krista Kralja s radošću i zahvalnošću gledam na vrijeme koje sam mogla provesti među vama, sestre splitske provincije.

Provincijalna predstojnica s. Rafaela Glasenčnik odmah je poslušala savjet moje liječnice, da provedem tri mjeseca na topлом, sunčanom mjestu. Po velikoj dobroti provincijalke s. Klare Šimunović, 16. kolovoza došla sam u sunčanu Dalmaciju.

Kroz tri mjeseca najduže sam provela među sestrama u Trpnju i na Lovretu te nekoliko dana u Dubrovniku. Za vrijeme moga boravka u Splitu susrela sam se i sa sestrama drugih zajednica, posebno u Kaštel Lukšiću i Sinju, na Poljudu, kod Gospe od zdravlja i kod Sv. Roka.

Drago mi je, da sam mogla skupa s vama slaviti 100. godišnjicu dolaska prvih sestara u Imotski. U svečanom programu odlično ste, sestre, surađivale s fratrima i vjernicima – od djece, mladih, pa do odraslih. Takav – brižan, pažljiv, strpljiv i radostan bio je i apostolat sestara kroz 100 godina života, rada, evangelizacije u Imotskom.

Život ovih i drugih vrednota još i danas diše u zajednicama i zajedno s poteskoćama i sjenama, koje su dio našeg života, poput dragocjene pletenice krasi vaš svakdanji život i sebedarje. Na svakom koraku primala sam dar vaše otvorenosti, pažnje, povjerenja, osmijeha... Dale ste mi i svoje vrijeme za razgovor, za šetnju kroz znamenitosti grada i šetnice pokraj mora. Iz vaših riječi zrači iskreno poštivanje prvih sestara.

U ovoj riječi zahvale želim da zrake toplog sunca sestrinske ljubavi, koju ste pružile meni u svakom susretu, obasjaju i svaku od vas ovdje i sada. Tako ćemo se sve, poput svetoga Franje, radovati jer nama je Bog dao sestre - ove blizu i one daleko - kao jednu jedinu obitelj.

Drage sestre, srdačno vam zahvaljujem, da sam mogla biti u svakoj zajednici kao jedna između vas. Pozivam vas da dođete i posjetite zajednice mariborske provincije. Zajedno ćemo pjevati: «Vječna je ljubav njegova, vječna je ljubav njegova!»

s. Vida Tomažič, mariborska provincija

STOPE U PIJESKU

Uz hodočašće u Svetu zemlju

Hoditi stopama Isusa Krista u njegovoј i našoj domovini, veličanstven je doživljaj. Hoditi svaki dan, s tobom Isuse, u vjeri, nadi i ljubavi. Kao sv. Franjo koji je častio život nazočan u euharistiji i rado molio: Klanjamо ti se, Isuse Kriste, ovdje i u svim tvojim crkvama..., jer si po svome svetome križu otkupio svijet.

Isuse, prožima nas Tabor tvojega i našega života. Na Taboru si nas pozvao po imenu: Rebeka, Zrinka, Petra, Miranda i Ivona. Tu poželjesmo napraviti pet sjenica, jer nas Ti preobražavaš svojim Svetim Duhom.

Rođen si u Betlehemu. Svetoga Franju je duboko dirao misterij Utjelovljenja, do dna srca. Otvorio se tajni Božjeg rođenja te je u ljubavi prigrlio Boga kao malo Dijete. A mi ga slijedimo svojim životom. Donio je radost svijetu u skromnoj štalici. I mi mu se dodosmo pokloniti.

Brdo blaženstava poziva nas da se predajemo Tebi, da bismo svaki dan svojega života mogli klicati: Blago, blago... Blago meni u strpljivosti, molitvi, oprasťanju, ljubavi, u naviještanju Radosne vijesti, u sabranosti, u blagovanju tijela Kristova.

Na Genezaretskom jezeru još si nam dublje učvrstio vjeru, Gospodine Isuse. Obnovom krsnih obećanja život nam je postao ispunjeniji u srcu.

I Maslinska gora nas prožima kao nešto što u nama trajno cirkulira, a to je molitva. Isuse Ti nam poručuješ: Nemojte ostati u molitvi samo jedan sat, bdijte cijelu noć. Donijeli smo Ti puno potreba, Gospodine Isuse! Molimo Te za sve one koji su nam u srcu, za bolesne, osamljene, djecu, mlade, starce, dobročinitelje, svećenike, redovnica, Provinciju, Kongregaciju, za duhovna zvanja i sve drage naše pokojne.

Dvorana posljednje večere iznova nas potiče da ljubimo bez granica. Jer, gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog. Hvala ti, Isuse, za svećeništvo i euharistiju. Napajamo se na tom vrelu. Ona nas jača i život nam daje.

Korak po korak idemo dalje. Svoje stope ostavljamo u pijesku. Biti u pustinji nije lako ni jedan dan, a kamoli četrdeset dana. U pustinji sa zahvalnošću još dublje poniremo u sebe. Riječi kao da su suvišne. Za vrijeme sv. mise obnovile smo svoje redovničke zavjete. Šutnja je progovorila u nama. Svećenik je položio ruke na svaku od nas. Veliko je naše hvala za snažni doživljaj i iskustvo Boga.

Hvala provincijalnoj predstojnici s. Klari i svim sestrama koje su nam omogućile ovo hodočašće. Doživjeti ovo, veliko je bogatstvo u našem životu.

Božja riječ proživljena u mojim dubinama, korak po korak, ulazi u srce svih onih koje susrećem na svom životnom putu. Sa sv. Franjom kličem: „Hvalite i blagoslivljajte Gospodina moga, zahvaljujte njemu, služite njemu svi u poniznosti velikoj“.

s. Ivona Baković

VII. SUSRET BRAĆE I SESTARA TREĆEG SAMOSTANSKOG REDA SV. FRANJE

Zagreb - Jordanovac, 15. studenog 2008.

U organizaciji povjerenstva za duhovnost pri Vijeću franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, naš samostan na Jordanovcu bio je domaćin ovogodišnjeg susreta braće i sestara Trećeg samostanskog reda sv. Franje.

Odgovori našeg Pravila i našeg redovničkog življenja na najuočljivija obilježja suvremenog svijeta i Crkve – bila je tema ovog susreta, a približio nam ju je fra Zvonimir Brusač, TOR.

Fra Zvonimir je upravo Pravilom redovničkog življenja pokušao dati smjernice za traženje odgovora na izazove suvremenog svijeta i civilizacije. U tom kontekstu, u svome izlaganju, posebnu je pozornost usmjerio na sekularizam, globalizaciju i manjak solidarnosti, koji podjednako utječe na kvalitetu i autentičnost življenja redovničkih vrednota, osobne i zajedničke molitve te zajedničkog (su)života općenito. Istaknuo je da smo svjedoci utjecaja globalizacije na svakog pojedinca, njezinog prodora u svaku poru ljudske zajednice - a od nje nije pošteđena ni redovnička! Potaknuo je na preispitivanje redovničkog života u današnjem društvu te utjecaj istog i na odgoj onih koji su se tek opredijelili ili se opredjeljuju za takav način života.

Nakon izlaganja slijedio je rad u skupinama u kojima se na zadanu temu sagledavao život koji živimo i u kojemu jesmo.

I ovaj susret, upriličen u godini obilježavanja 800. obljetnice utemeljenja franjevačkog reda, bio je još jedan poticaj da živimo i očuvamo zajedništvo velike franjevačke obitelji.

Svjesni vremena u kojemu živimo, pridružimo se molitvi blagopokojnog Pape Ivana Pavla II, koji je u Asizu na grobu sv. Franje molio: *Sv. Franjo! Ti si tako približio Krista svome vremenu. Pomozi mi približiti Krista mome vremenu, ovom vremenu tako teškom i kritičnom. Ovo vrijeme s najvećom tjeskobom očekuje Krista, iako mnogi ljudi našeg doba za nj ne mare. Pomozi nam, sveti Franjo Asiški, da približimo Krista Crkvi i svijetu današnjice! Ti si u svom srcu nosio sve prilike i neprilike svojih suvremenika. Pomozi nam da nam srce bude uvijek blisko Srcu Otkupiteljevu te prigrlimo nevolje ljudi našega doba: da prigrlimo teške socijalne, ekonomski i političke probleme, probleme suvremene kulture i uljudbe, sva trpljenja suvremenog čovjeka – njegove sumnje, njegova nijekanja, njegova lutnja, njegove napetosti, njegove komplekse, njegove nemire. Pomozi nam da umijemo sve to prevesti u jednostavan i plodonosan jezik evandelja. Pomozi nam da sve rješavamo po evandeoskom ključu te da Krist i za našega suvremenog čovjeka postane: Put-Istina-Život.*

Susret je završio euharistijskim slavlјem koje je predvodio fra Petar Runje, a propovijedao je fra Marko Medo. Slavlje je skladnim pjevanjem uveličao zbor naših sestara s Jordanovca pod ravnanjem s. Tatjane Labrović.

s. Diana Dolić

SMOTRA CRKVENIH MJEŠOVITIH ZBOROVA U NJEMAČKOJ

«Glazbena je baština opće Crkve blago neprocjenjive vrijednosti» (SC 112). U ovim bi riječima svakako trebalo pronaći smisao i opravdanost *Smotre crkvenih mješovitih zborova hrvatskih katoličkih misija iz Njemačke*, koja se već jedanaest godinu organizira u Njemačkoj.

Ove godine je Smotra održana 16. studenog u crkvi sv. Pavla u Bruchsalu. Na Smotri je nastupilo devet zborova, otpjevavši po dvije duhovne pjesme. Među njima, peti po redu, nastupio je frankfurtski zbor *Mato Lešćan* pod vodstvom naše s. Pavlimire Šimunović. Otpjevali su psalam *Gospod Bog je pastir moj* (A. Dvoržak, op. 99) i *Ima Boga* (I. Golub; I. Žan). Kao preposljednji nastupio je zbor iz Taunusa pod vodstvom s. Magdalene Višić s pjesmama *Siđi k nama* (K. Magdić) i *Molitva – Pod zvijezdama* (L.v. Beethoven).

Neposredno prije euharistijskoga slavlja sve prisutne u crkvi pozdravio je o. Ivan Nedić, salezijanac, voditelj misije Srednji Baden i domaćin Smotre. Ukratko je predstavio misiju te riječ dao predvoditelju misnog slavlja fra Josipu Bebiću i konzulici za kulturu Jadranki Fumić-Belamarić, koja je zborovima i njihovim voditeljima zaželjela uspješan nastup kako bi izvedene skladbe postale «dio hrvatske sakralne baštine».

Nakon uobičajene podjele spomenica i cvijeća voditeljima zborova oduševila nas je klapa *Croatia* iz hrvatske katoličke misije München, koja je otpjevala pjesmu *Croatio, iz duše te ljubim*. Ujedinjenost htijenja i truda oko što ljepšeg i skladnijeg pjevanja potvrdilo se zajedničkim pjevanjem *Laudate omnes gentes*. Nakon toga je u misijskoj dvorani nastavljeno zajedničko druženje i tjelesna okrijepa, popraćeno dobrom pjesmom i neizostavnim «komentiranjem» dogođenog.

Osim zadovoljstva, ili čak tjeskobe zbog neskladnog pjevanja, nakon svake Smotre bi trebalo posvijestiti kako čuvanja i promicanja blaga svete glazbe nema bez tjesne povezanosti s liturgijskim činom (usp. SC 112). A liturgijski čin vapi za djelatnim sudjelovanjem naroda (usp. SC 113), ugodnim izražavanjem molitve, promicanjem jednodušnosti i za što većom obrednom svečanošću. Uz to, uvijek treba imati na umu svrhu svete glazbe: «Božja slava i posvećenje vjernika» (SC 112). I ne zaboraviti na neophodno građenje i čuvanje zajedništva u zboru. To bi nas trebalo nositi, tješiti i poticati u tolikoj zahtjevnosti stvaranja lijepog i skladnog pjevanja, kojim se oplemenjuje ne samo liturgijski čin nego i mi koji u njemu sudjelujemo.

s. Magdalena Višić

U ZNAKU SV. FRANJE I SV. PAVLA

Smotra zborova djece i mladih

Lijepog sunčanog jesenskog dana, 25. listopada 2008., sa svih strana, između visokih nebodera, oko 11 sati začulo se zujanje, pjevušenje, štropot cipela te smijeh radosnih i raspjevanih mališana i mladih »buntovnika». Svi žure, hrle u crkvu sv. Ante u Frankfurtu. U crkvi je svaka misijska skupina imala svoje mjesto. Crkva je s dodatnim sjedalima bila potpuno ispunjena.

Točno u podne započela je svečana sveta misa. Kako se u cijeloj Katoličkoj crkvi obilježava jubilarna godina sv. Pavla i sv. Franje, u cijelodnevno slavlje toga dana, posebno u sveto bogoslužje, unijelo se više franjevačke simbolike i pjesme, te scenski prikaz o sv. Pavlu. Na početku misnog slavlja mlađa solistica je otpjevala *Pjesmu stvorova*, koju su mališani zorno dočarali simbolima i pokretima. Nakon Službe riječi mladi su izveli igrokaz *Petar i Pavao*. Igrokaz je za tu prigodu napisala i uvježbala s. Pavlimira Šimunović, koja je ujedno bila i animator susreta. Igrokaz je na djecu i mlade ostavio snažan dojam. Bili su veoma oduševljeni.

Svečanosti slavlja je pridonio i veliki broj svećenika u koncelebraciji. Sve je proteklo pobožno i raspjevano. Nakon popričesne molitve mala solistica (7 godina) i zbor mladih iz frankfurtske misije srdačno su zapjevali pjesmu *Mi smo djeca sv. Franje*. Na kraju su svi, uz soliranje dviju djevojčica iz Taunusa, otpjevali pjesmu *Veselimo se svi*.

Nakon misnog slavlja Smotru zborova djece i mladih otvorio je fra Josip Bebić. Obratio se riječima: »Ovaj susret kao i prethodni pružaju našoj djeci i mladima priliku da radosno jedni drugima daruju svoje vrijeme i znanje te svojom nazočnošću posvjedoče svoju pripadnost katoličkoj Crkvi i svom narodu. Crkveno pjevanje i glazba nisu nešto što uljepšava liturgijska slavlja i duhovne pobožnosti vjernika. Ne spada u zadaću crkvenih zborova da uveseljavaju narod prilikom crkvenih liturgijskih slavlja. Pjevanje i glazba spadaju, kako tvrdi II. vatikanski sabor, u aktivno i djelatno sudjelovanje okupljenoga naroda Božjega u liturgijskom događaju. Kad se vrši liturgijski čin, on se javno vrši. Pjevanje stvara zajednicu i blagdansko raspoloženje u zajednici. U pjesmi i glazbi dolaze do vrhunca titranja sva naša duhovna područja koja sama od sebe postaju pjesmom.»

Na Smotri je nastupilo 11 zborova otpjevavši po dvije duhovne skladbe. To su zborovi iz hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj: München, Mainz, Offenbach, Esslingen, Darmstadt, Sindelfingen, Wiesbaden, Stuttgart, Rüsselsheim i Main-Taunus/Hochtaunus i Frankfurt. Zbor iz Darmstadta je nastupio pod vodstvom naših sestara, s. Damjane Damjanović i s. Andele Milas. Otpjevali su: *Kriste, moja radost i Hvaljen budi*. S pjesmama: *Kriste, o Kriste i Sveti plamen* nastupio je zbor iz Taunusa, pod vodstvom fra Željka Ćukovića i s. Magdalene Višić. Kao posljednji su nastupili domaćini Smotre, frankfurtski zbor mladih pod ravnanjem s. Pavlimire. Oni, najbrojniji, otpjevali su *Primi darove* (Š. Marović) i *Oče nebeski, volim te dušom* (B. Vuleta i M. Martinjak).

Raznolikost kostima, uzrasta i skladbi lijepo se ukomponiralo u jednu veličanstvenu radost i franjevačku jednostavnost, a nadasve u međusobno bratsko-sestrinsko druženje. Sva ta mladenačka srca su svojom bezazlenošću i dječjom spontanošću pjevala i svaki čin popratila velikim pljeskom.

Sve misijske zajednice koje su sudjelovale na Smotri imaju za voditelje franjevce, a za voditeljice zborova uglavnom sestre franjevke. Pri nastupu zborova zapazilo se da su voditelji, odnosno voditeljice, uglavnom u zrelijoj dobi. No, za utjehu, prema broju sudionika, može se s pravom reći: Godine nisu važne, nego ljubav, požrtvovnost i nesebičnost u radu.

s. Pavlimira Šimunović

SIROMAŠTVO PO PRIMJERU SV. PAVLA

Ovogodišnji sastanak kućnih predstojnica s provincijalnom predstojnicom ostvario se u našem provincijalnom središtu, na Lovretu, na dan svete Lucije. Nakon molitve koja je započela u 9 sati i kratkoga uvodnoga pozdrava s. Klara je podsjetila sestre na temu trajnoga odgoja - siromaštvo. U duhu te teme bio je osmišljen prijepodnevni program koji je animirao bibličar fra Domagoj Runje, a sastojalo se od tri dijela: izlaganja, rada na tekstu i izvješća.

U izlaganju *Siromaštvo po primjeru sv. Pavla* fra Domagoj je čitao Dj 9,1-9 i redak po redak tumačio Pavlovo obraćenje pod prizmom siromaštva. Ključni trenutak u Pavlovu životu, prema kazivanju bibličara, jest onaj kada se Pavao na putu za Damask u trenutku iznenadnoga prosvjetljenja srušio na zemlju (r. 4.). U hebrejskome mentalitetu srušiti se na zemlju znači pokloniti se do zemlje. Primijenjeno na Pavlov slučaj to znači da je on u događaju pred Damaskom bio svjestan da se radi o nečemu nadnaravnome i pred tom otajstvenom zbiljom zauzima stav poklonstva. Iskustvo koje je tada imao predstavlja veliku prekretnicu u Pavlovu životu: rušenjem on prestaje biti član društvene elite i postaje običan čovjek, čovjek koji stoji čvrsto na zemlji, rekli bismo, ne živi u oblacima, daleko od zbilje nego u znanju i poznавanju onoga što je za život bitno. Dakako, Pavlov životni preokret nije bio lišen postupnosti. U njemu je polako umirao stari a rađao se novi čovjek. I sveti je Luka to naznačio pišući da Pavao *tri dana nije vido, nije jeo ni pio* (r. 9.). Trebao se najprije očistiti od svih slika i sadržaja kojima se punio prije susreta s Kristom kako bi mu se mogao suočiti i djelovati kao Kristov apostol.

Bitna sastojnica Pavlova poslanja svakako je njegov fizički rad i uzdržavanje radom vlastitih ruku. Ta bio je šatorar. Premda mu je kao predsjedatelju zajednice bilo osigurano uzdržavanje, Pavao je radije prihvatio nesigurnost radničkoga života. Odrekao se povlaštena položaja i solidarizirao se s malim, običnim čovjekom, s onima koji traže posao i muče se za svoj kruh. To praktično znači da se Apostol odlučio za život u siromaštvu. Uočiti na koji je način živio svoje siromaštvo, zbog čega mu je bilo stalo do njega i što se od Pavlova iskustva može primijeniti na redovnički život danas, bio je zadatak na kojemu su sestre radile podijeljene u tri skupine.

Premda su sve skupine radile na istom biblijskom tekstu, 1 Kor 9,1-18, razmišljanja su i zaključci bili raznoliki, obogaćujući. Sasvim je sigurno da Pavao, koji ne želi izvući nikakvu osobnu korist od zajednice u kojoj i za koju živi, itekako ima što poručiti današnjem vremenu i svakom staležu. On nije dozvolio da mu navještanje Evandželja bude izvor zarade, nekog osobnog probitka i lagodnjeg života, jer je svoje poslanje shvatio i prihvatio kao dar i obvezu. Siromaštvo mu je samo pomoglo da se ostvari.

Pavlov primjer nenavezanosti na vremenita dobra potiče nas na preispitivanje stava prema zavjetu siromaštva, izaziva na promišljanje o tome oslobođa li nas siromaštvo ili sputava na putu ostvarenje poziva i poslanja, bilo osobnoga bilo kao zajednice.

Jedan od načina osluškivanja bila zajednice svakako je skup, kao što je bio ovaj, na kojemu se donosi izvješće o životu svake pojedine zajednice u Provinciji. U poslijepodnevnom dijelu susreta, koji se sastojao od izvješća kućnih predstojnica i razgovoru na temelju istih, s. Klara je posvijestila da ta izvješća pridonose cjelovitijem pogledu u Provinciju kroz male zajednice. Pomoću njih upoznajemo pozitivne i manje pozitivne istine o zajednici i zajedništvu, zdravstvenom stanju sestara, molitvenom životu, osmišljavanju i održavanju mjesecnih odgojno-obrazovnih sastanaka, duhovnih obnova, duhovnih vježbi, apostolatu-djelovanju sestara, financijskom stanju, odnosu prema vremenitim dobrima.

Završnica susreta, uostalom kao i čitav dan druženja i rada, bila je obojena kršćanskom, franjevačkom nadom da Bog vodi našu zajednicu i u/po njoj izvodi svoje djelo. Svako dobro od Boga je i naše suradnje s njim, valja ga prepoznavati i promicati, a sve što nije dobro i može biti bolje, valja u tom smjeru i poticati, najprije životom a onda i riječju.

Za kraj nešto od našega Oca Franje.

Kako kreposti odgone mane.

Gdje je ljubav i mudrost, ondje nema ni straha ni neznanja.

Gdje je ustrpljivost i poniznost, ondje nema ni srdžbe ni nemira.

Gdje je dragovoljno siromaštvo, ondje nema ni pohlepe ni škrtosti.

Gdje je mir i razmatranje, ondje nema ni užurbanosti ni skitanja.

Gdje strah Gospodnji čuva svoj stan, ondje neprijatelj ne može imati mesta da uđe.

Gdje je milosrđe i razbor, ondje nema ni suviška ni krutosti.

s. Natanaela Radinović

UMIJEĆE RAZGOVORA O BITNIM STVARIMA ŽIVOTA

Zagreb-Jordanovac, duhovna obnova za studentice

U subotu, 13. prosinca 2008., darovao nam je svoje vrijeme i obdario nas svojim iskustvom fra Ljubo Kurtović, franjevac Hercegovačke provincije. Svojim predavanjem proveo nas je kroz male a ipak bitne životne stvarnosti. Istaknuo je kako vrijeme u kojem živimo ne poznaje govor o vrednotama, o onome što će na kraju svega preostati. Posvjestio je kako smo svi mi svjedoci činjenice kako su neke važne teme gotovo nestale iz naših razgovora: rijedak je govor o poštenju, odgovornosti, marljivosti, ustrajnosti u dobru, moralnom ponašanju, praštanju, uljudnosti, uslužnosti, vjernosti, uvažavanju drugih... Vrijeme u kojem živimo kao da je postalo vrijeme straha: straha pred onim što bi drugi mogli reći, što bi drugi o nama mogli pomisliti i zaključiti, straha koji paralizira svako djelovanje. Često živimo ono što nam se nameće izvana. Govorimo o onome što je izvan nas, što nameću moda i trendovi – a rijetko svjedočimo o vrijednostima svoga života, o onome što nas drži i što nam dariva smisao življenja. Životne zbilje zauzimaju sve manje prostora u našim razgovorima, polako gasnu i nestaju iz života, umiru i nestaju iz suživota s drugima – a stvara se i rađa novi prostor praznine duša i srca. A potrebno je oslobođiti se od straha! Potrebno je vjerovati samome sebi, ne biti potpuno ovisan o mišljenju i vrednovanju drugih, kako ne bismo zanijekali sami sebe i ono što vjerujemo, volimo, što nam je sveto i vrijedno. Potrebno je obnoviti i oživjeti iskrene razgovore o bitnim stvarima života.

Djevojkama iz internata, koje su mogle i željele izdvojiti vrijeme za ovaj dan, pridružilo se i ove godine nekoliko njihovih kolegica s fakulteta. Obnova je završila slavljenjem sv. mise, a nakon toga uslijedila je božićna proslava i druženje u prostorijama internata.

Svoje iskustvo i osvrt na duhovnu obnovu podijelila je s nama Andjela Maleš.

Duhovna obnova kojoj sam prisustvovala ove subote, druga je duhovna obnova u mome životu. Uistinu sam zahvalna na prilici koja nam je pružena jer sam u jezgrovitom obraćanju fra Ljube nama, studenticama, čula pojedine misli koje prije nisam uzimala u

obzir, a kamoli o njima razmišljala. Posebno mi se svidio dio u kojem se govorilo o isповijedi, njezinoj važnosti, svrsi i potrebi za njom.

Žao mi je što ova duhovna obnova nije trajala tri dana kao moja prva duhovna obnova, premda mislim da bismo se mogli poslužiti svakim novim danom, svakim novim svitanjem kako bismo se nanovo rodili i odlučili kako ćemo biti bliži Bogu i po Njemu svojim bližnjima i svima koje nam On stavi na put.

Svaki novi dan je prilika za izbor između onog dobrog i onog što nije dobro – i na taj način služi za samokritiku, kao i prilika da budemo sretni i naučimo biti zahvalni na samoj činjenici da živimo! Nedvojbeno su potrebne ovakve duhovne obnove i to u što većoj mjeri da se što češće podsjetimo tko smo mi zapravo i da uz pomoć Onoga koji nas je stvorio, pokušamo dokučiti svoje poslanje i osmisliti svoje postojanje. Bez Boga ne možemo, i što prije to shvatimo, bit će nam bolje. On je s nama uvijek! I kada smo najusamljeniji i najjadniji, On je s nama i hvala mu na toj trajnoj prisutnosti.

Anđela Maleš

JEKA IZ AFRIKE

BLAGDAN SV. FRANJE U NGUBI

ULAZAK U POSTULATURU

Dana 4. listopada slavimo rođenje za nebo našeg svetog oca Franje. Ove godine u našoj kući odgoja taj dan bio je posebno svečano proslavljen. Bilo je više razloga za to. Dan je počeo euharistijom koju je predvodio fra Jean Baptiste Tabaro, OFM. U homiliji lijepo nam je prikazao život i karizmu našeg svetog Oca. Približio nam je posebno svetopisamski redak „Sine moj, ako želiš služiti Gospodinu, pripravi dušu svoju na kušnju“. Za nas je to bilo važno jer, u odabranom životu ima lijepih i teških trenutaka i po tom se mjeri naša vjera u Gospodina.

Za vrijeme euharistijskog slavlja blagoslovljen je križ za novakinju s. Justine, i franjevački Tau za nas tri postulantkinje. Obilježili smo i 50 godina redovničkoga života naše s. Blaženke Barun te slavile imendan s. Françoise Balibuno Ciza.

Tijekom molitve Srednjeg časa s. Mirabilis nam je održala prigodnu riječ i u ime zajednice primila nas u postulaturu. Našu radost podijelili smo sa svim prisutnim sestrama iz svih četiriju zajednica. Radost sestrinskog zajedništva nastavili smo svečanim objedom.

Iskreno zahvaljujemo svima koji su nam pripremili ovaj svečani dan.

Neka Marija, Kraljica mira, svima izmoli Gospodnje milosti i sve ono što nam je potrebno za rast u franjevačkoj obitelji.

Vaše postulantkinje
Brigitte, Pascaline i Marie Jeanne

ULAZAK U NOVICIJAT

Na svetkovina svetog našeg oca Franje, 4. listopada 2008. godine, u kućnoj kapeli zajednice u Ngubi u Bukavu započela sam novicijat.

Bilo je to prvi put kad sam svečano izrekla rečenicu: „Naučite me moliti, živjeti u poslušnosti, u čistoći i siromaštvu“. To je bio uzvišeni trenutak, novi korak poslije godine postulature. Lijepo je bilo slaviti radost i bogatstvo zajedništva svih sestara.

Zahvaljujem Bogu i svim sestrama za moj novi početak.

s. Justine Kavughou Vumilia

DUHOVNA OBNOVA ZA MATURANTE

U duhovnom centru „Amani“ u Bukavu organizirana je četverodnevna duhovna obnova, od 27. studenoga do 1. prosinca 2008. godine, za učenike završnih razreda srednje škole „Sv. Ante Padovanski“ – Nyantende. Prisustvovalo je 36 učenika.

Dana 27. studenoga 2008. godine poslije nastave pošli smo u *Amani* – oazu tištine i mira. Započeli smo svoju duhovnu obnovu uključujući se u program prethodno dogovoren od s. Mislave Prkić, ravnateljice škole, i voditelja duhovnih vježba o. Malulu Lock Gaudefroid, DI.

Već istu večer voditelj nam je objasnio bit duhovnih vježba, duboko iskustvo Boga. Naglasio je potrebu unutarnje i vanjske tištine za susret sa sobom i s Bogom. Pozvao nas je na molitvu 63. i 102. psalma. Svećenik nam je ukazao na važnost večernje molitve, molitve prije odlaska na počinak, makar i od nekoliko minuta.

Tema prvog dana je bila *Poziv općenito i moj osobni poziv*. Poslije voditeljeva predavanja značenje poziva smo produbili u radu u malim skupinama, u iznošenju iskustava i osobnoj molitvi i razmišljanju. Navečer nam je svećenik još jednom predstavio poziv objašnjavajući evanđeoski tekst o mladiću koji pita kako ostvariti život vječni.

Drugi dan smo obrađivali temu *Slobodni za razlučivanje: odlučivanje za Krista*. U poslijepodnevnim satima imali smo „put u Emaus“ kako bismo otkrili poteškoće i iskustva svakog od nas. Pogledali smo i dva dobra filma koji su nas potakli na mnoga razmišljanja.

Tema trećeg dana je bila *Odlučiti se i angažirati u društvu*. Između ostalog razgovarali smo o vjernosti i obnovi života. Isti dan imali smo i mogućnost ispovijedi. U večernjem predavanju svećenik nam je predstavio temu *Što ti kažeš o Isusu Kristu? Što On znači za tebe i tvoj život?*

Duhovna obnova bila je doista odlična i svatko od nas osobno se mnogo duhovno obogatio. Nadam se da će ovo iskustvo promijeniti na bolje neka naša osobna ponašanja i stilove u životu. Žao mi je samo zbog slabe angažiranosti učenika u organiziranju liturgijskog slavlja, odnosno slabe uključenosti u pjevanje euharistijskih pjesama.

Nadam se da će nam se ponovno pružiti ovakva mogućnost molitve, razmišljanja i susreta u tišini sa sobom, s drugima i s Bogom.

Malaika Walupakah, maturantica

KARITATIVNO DJELOVANJE SESTARA U ŽUPI MATER DEI U BUKAVU

S nizom ratova koji su počeli 1994. godine i traju do danas u DR Kongo socio-ekonomска situacija je uništena do te mjere da veliki broj stanovnika živi daleko ispod normalnih ljudskih uvjeta življenja.

Prije ratova veliki dio stanovništva je živio na selima. S ratovima sela su ispraznjena i mnoštvo bježeći pred nesigurnošću, ubojstvima, nasiljem, silovanjima, kradom i razbojstvima raspršili su se po gradovima gdje većina njih provede noći pod zvijezdama, bez krova nad glavom, bez sigurnosti i nade za sutra. Ova situacija je posebno karakteristična za grad Bukavu. Mnogo je obitelji koje zbog svoje teške situacije ne mogu ne izazvati milosrđe u svakom prolazniku. Neki žive u ruševnim kućicama, koje se kućom i ne bi mogle zvati. Veliki problem za mnoge je ne samo školovanje bar jednog djeteta, već i sama prehrana djece (neka djeca jedu samo jednom u dva dana!), siromašne udovice s djecom, djeca ulice, veliki broj smrtnih slučajeva trudnica, silovane djevojke... Siromaštvo je preveliko. Nažalost, država ne samo da im ne pomaže, već uopće i ne razmišlja o njima, a samim time ne razmišlja ni o svojoj budućnosti.

Bogu hvala, unatoč ovoj situaciji koja vapi u nebo, uvijek ima ljudi koji su spremni pomoći i učiniti nešto dobro za drugoga. Ima ljudi koji ne mogu mirno spavati i živjeti svoj svakodnevni život znajući da pokraj njih ima drugi, Božje stvorene kao i on sam, koji umire u najvećoj bijedi.

Jedne o takvih su Školske sestre franjevke Krista Kralja koje žive u našoj župi. Potaknute neljudskim uvjetima življenja mnogih svojih sumještana, u okviru svojih mogućnosti nastoje pomoći i barem malo umanjiti preveliku bijedu. Posjećuju obitelji u njihovim kućama po bazičnim zajednicama župe (shirika) *Mater Dei* tražeći one najbjednije, tj. udovice i siročad, kako bi pomoći došla uistinu najpotrebnijima. „Najpotrebnijih“ je mnogo, a pomoći sestara je ograničena pomoću koju one dobivaju od ljudi dobre volje, koji iz daleke zemlje žele pomoći školovati, nahranići i obući bar jednu obitelj. Zajednica sestara franjevaka ne ostaje skrštenih ruku. Pomoći koju dobivaju omogućuje im:

- školovati oko 200 djece siročadi,
- pomoći nahranići obitelji s malom neishranjenom djecom,
- pomoći obiteljima, naročito udovicama, „malim poduzetničkim kreditima“ da otpočnu s malom trgovinom kako bi se obitelj mogla prehraniti,
- pomagati u odjeći i obući siročadi,
- pomagati u gradnji kuće za obitelji koje su ostale bez krova nad glavom.

Puno je potrebnih, puno je posla za sestre i sve ljudi dobre volje. Ruke koje pitaju su mnogobrojne, a ruke koje daju, nažalost su malobrojne. A bogatstvo je u davanju! Zahvaljujemo se svima koji su preko sestara uputili i koji će ubuduće pružati svoju pomoć za naše najsramašnije. Time pokazuju da je blizina srca uvijek jača od svake prostorne udaljenosti.

Jean-Claude Murhandikire
voditelj Caritasa župe *Mater Dei*, Bukavu

BOŽIĆNE ČESTITKE

Tko razumije što je to ljepota susreta? Onaj tko čezne za susretom i u susretu s drugim i drugačijim doživi obogaćenje, može doživjeti i poruku Božića. On dolazi svake godine, traži stan među nama, a želi ostati trajno s nama.

Susret u granicama ovoga svijeta ostavlja sjećanje, ostavlja iza sebe lijepo trenutke provedene s dragim osobama ili poznanicima, ali uvijek završava ili se prekida. No on je uvijek naznaka jednog vječnog susreta, znak čežnje koja ne prestaje, simbol jedinstva s Bogom.

Neka nas ovaj Božić, makar on bio i radni Božić, prisjeti na tu vječnu čežnju koja ne prestaje i na vječni susret, radosni susret u Božjoj punini.

Sretan Božić i obilje Božjeg blagoslova u novoj godini svim našim sestrama i čitateljima *Odjeka* žele

sestre iz Glonna

***

Drage naše sestre, dragi čitatelji *Odjeka*, u ovom vremenu posvjećujemo više nego inače Kristov trostruki dolazak tako da Isusov poziv *Svima kažem: budni budite!*, odjekuje u svakom vremenu i u svakoj životnoj prilici.

Uvijek nas ponovno veseli godišnji spomen njegova rođenja u Betlehemu, ali je neodjeljiva priprava na Njegov slavni dolazak na kraju vjekova kao i trajni susret s prisutnim u Euharistiji.

U nadi da smo jedni drugima podrška i na putu spasenja želimo vam čestit Božić, a nova 2009. godina bila vam puna Božjeg blagoslova!

Sestre s Lovreta, Split

***

Ljubav Božja zasjala, svijetu se objavila...
To je radosni dan koji nam je svanuo rođenjem Isusa Krista, našeg Spasitelja. To je dan kad započinje dijalog ljubavi, susret koji uvijek daje da iznova zasjaju novi vidici Boga i nas.

S ovim mislima neka nam i ovaj Božić bude izazov i poziv na otvorenost slušanju hoda Boga kroz ljudsku povijest.

Svima sretan Božić! Mir i dobro u novoj 2009. godini, žele i upućuju iskrene i srdačne pozdrave

sestre iz Imotskog

***

Bog traži od čovjeka da poput njega svuda oko sebe donosi dobrobit i sreću. (Gogolj)

Svim sestrama i prijateljima naše zajednice od srca čestitamo Božić sa željom da u Novoj godini (d)oživimo dobra božićnog otajstva i da poput Utjelovljenoga nalazimo putove ozbiljenja bratsko-sestrinskih odnosa s ljudima oko nas.

Mir Vam i Dobro!

sestre iz Sinja

***

On trajni lik Božji nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe oplijeni postavši ljudima sličan oblicjem čovjeku nalik. (Fil 2,6)

Drage sestre, ogledajmo se u tom liku, stanimo pred jaslice, prepoznajmo se u njemu i doživimo susret s Božićem.

Sretan Božić i Novo ljeto žele vam

sestre iz Arbanasa, Zadar

***

Tiha noć, sveta noć je noć u kojoj On čeka na svakoga od nas, da bi mu posve i zauvijek poklonio sama sebe.

Čestitke i pozdrav od

sestara s Dobroga, Split

***

Svetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet. (Iv 1,9)

Spasitelj se naš rodio u tišini i potpunoj siromaštini. Došao je kao Svetlo koje prosvjetljuje svakoga od nas. Molimo ga da Njegovim otajstvenim dolaskom proživimo novu zadivljenost u našim srcima.

Radost Božića i svako dobro u novoj 2009. godini, svim sestrama, kao i svim našim prijateljima i dobročiniteljima te svima onima koji dijele s nama radost Božića, žele i iskreno pozdravljaju

sestre iz Sigurate, Dubrovnik

***

Dođe i nastani se među nama.

Drage sestre! Molimo jedna za drugu da se Isus iz dana u dan u nama nastanjuje i preko nas u onima među koje nas On, Novorođeni u svojoj providnosti pošalje.

Sretan Božić i Novu godinu, uz sestrinske pozdrave žele

vaše sestre iz Knina

***

Neka sveto rođenje Isusovo obasja vaša srca, unese mir i ljubav da imate pravu božićnu radost. Blagoslovjen i sretan Božić i Nova godina žele

postulantkinja Nada i s. Karolina

***

*Djetešce malo, ti si vladar svijeta
Prečisti Plode djevičanskog krila,
Osjavaš srca, cijelim svijetom vladaš
Svojom dobrotom.*

(Božićna pjesma iz Komiže)

Svakoj sestri i svim čitateljima naših Odjeka želimo da Nebesko Djetešće u svakom srcu vlada!

Čestit Božić i blagoslovljenu 2009. godinu žele

kandidatkinje Magdalena i Mirjana sa s. Mirjom

***

Svi se mi radujemo Božiću. Zato neka nam rođenje našega Spasitelja donese mir, ljubav i obilje milosti, blagoslova i snage u novoj 2009. godini. Svim našim dragim sestrama ma gdje bile želimo sretan Božić!

Uz topli pozdrav

vaše sestre iz Trpnja

***

On, On je mir naš. Njegov mir nadilazi svaki naš nemir i tjeskobu. Prožeti tim mirom budimo nepokolebljivi svjedoci istine da je Otac poslao Sina.

Blagoslovjen Božić i mirom ispunjene dane Nove godine iskreno žele

sestre s Jordanovca, Zagreb

***

Oče nebeski, obnovi našu vjernost da uvijek hodimo putem spasenja koje si nam darovao u svome Sinu.

Uz franjevački pozdrav Mir i dobro, sretan Božić i blagoslovljenu Novu godinu žele

sestre iz Kaštel Lukšića

***

NAŠI POKOJNICI

SESTRE NAŠE KONGREGACIJE

S. M. Ireneia Silvera, živjela 90 godina, u Kongregaciji 66 godina,
preminula u Montevideu (Uruguay) 17. rujna 2008. godine

S. M. Lorraine Luzar, živjela 76 godina, u Kongregaciji 57 godina,
preminula u Lemontu 5. studenoga 2008.

RODBINA SESTARA

Milica Mastelić, sestra s. Matilde Čarić, preminula 5. studenoga 2008. u 82. godini života.

Manda Vucić, majka s. Hijacinte, preminula 24. studenoga 2008. u 87. godini života.

Marko Damjanović, otac s. Vitomire, preminuo 5. prosinca 2008. u 87. godini života.

MANDA VUCIĆ

Dana 25. studenoga nas petnaestak sestara, s rodbinom i mještanima, ispratile smo na posljednje zemaljsko počivalište majku naše s. Hijacinte.

Manda je rođena 1921. godine u Bogatićima Prominskim, a udata u Čitluk gdje je uglavnom i živjela, izuzevši zadnje desetljeće kad je morala svoju starost provoditi izvan svoga doma, ali ne bez obiteljske topline.

U kršćanskom braku trudila se oko odgoja svoje šestero djece, tim teže što je mlada ostala udovica. Muž joj je bio izvrstan klesar i zidar pa se nije študio, nadničario je i bio vrlo tražen kao zidar – klesar. Odrazilo se to i na njegovo zdravlje.

Manda je bila vesela, komunikativne naravi pa smo svi rado navraćali k njoj. Zbog ratnih neprilika neko vrijeme provela je kod sina u Francuskoj, što joj bijaše dvostruka tuđina. Nakon *Oluje* uglavnom se u vrijeme toplijih mjeseci zadržavala u Čitluku, a kad je onemoćala boravila bi kod djece u Slavoniji, u Otoku, rjeđe u Zadru, a najviše kod kćeri u Novoj Gradiški gdje je i umrla. Proživjela je mnoge patnje, ali s pouzdanjem u Boga nije nikada klonula. Najteži joj je udarac bio kad je relativno mladu djecu oplakivala. Sin Petar je naglo umro u Francuskoj, a nekoliko godina nakon njega i sin Ivica a obojica su, po želji njihovih supruga, pokopana izvan rodnog mjesta, Petar u Francuskoj a Ivica u Otku. Kako njezina Marica – naša s. Hijacinta zbog duge bolesti nije dolazila u Prominu, moji su joj povremeni dolasci bili uvijek utjeha i zadovoljstvo. Bila nam je svima primjer strpljivosti, čestita života i duboke vjere. Neka joj Gospodin bude nagradom.

U ime sve njezine rodbine, a posebno s. Hijacinte, hvala sestrama koje su je ispratile na vječni počinak i koje se je sjećaju u molitvama.

s. Božena Duvnjak

IZ ŽIVOTA NAŠE KONGREGACIJE

IZ GENERALNE KUĆE

Srdačan pozdrav i dobre želje iz generalne kuće.

Nakon izrazito toplog srpnja doživjeli smo Božji blagoslov u ugodnoj temperaturi zraka za vrijeme održavanja našeg izvanrednog Vrhovnog kapitula, od 17. kolovoza do 3. rujna o. g. u Grottaferrati. S pomoću Božjom i uz vaše molitve, mi članice Kapitula napravile smo svoj dio posla na obnovi našega zakonodavstva. Obnovljene Konstitucije na talijanskom jeziku predane su Svetoj Stolici na odobrenje.

Prije svršetka Vrhovnog kapitula iz mostarske provincije stigla nam je u pomoć vrsna kuharica s. Jelena Kustura. Pred kraj listopada s. Irena Zeba vratila se u svoju provinciju. Zahvalne smo objema sestrama i njihovim provincijama za velikodušnu pomoć.

Početkom listopada s. M. Natalija Palac, vrhovna predstojnica, otputovala je u kanonski pohod dvjema južnoameričkim provincijama: najprije u Paraguay, a zatim u Argentinu/Uruguay. Koncem listopada onamo je otputovala i s. M. Gregoria Sušnik, vrhovna savjetnica. Vratit će se zajedno polovicom prosinca. S. Nataliju i sestre ovih provincija pratimo svojom molitvom.

Članice Vrhovne uprave nazočile su ovogodišnjim proslavama stogodišnje prisutnosti i djelovanja sestara u Aleksandriji, u Imotskom i u Št. Petru. S. Aleksandra Kuri, vrhovna zamjenica, bila je na proslavi u Aleksandriji (Egipat) 20. rujna i u Št. Petru pri Št. Jakobu (Austrija) 30. listopada, a s. Sandra Zorko, vrhovna savjetnica, bila je na proslavi u Imotskom 12. listopada.

Od ove jeseni s nama u generalnoj kući živi s. Ornella Gervasoni, klauzurna franjevka iz Zogna, u sjevernoj Italiji, koja želi prijeći u našu Kongregaciju.

Molimo vas, molite za nju i za nas, a i mi se sjećamo svih vas pred Gospodinom.

U radosnom iščekivanju došašća i Gospodinova dolaska

s. M. Sandra Zorko

IZ MARIBORSKE PROVINCIJE

Za nama su ljetni mjeseci s duhovnim vježbama i godišnjim odmorima, ljetnim programima za djecu, mlade i odrasle. Održavanje izvanrednog Vrhovnog kapitula u Grottaferrati stvaralo je u Provinciji posebno molitveno raspoloženje i povezanost sa svim sestrama u Kongregaciji. Mnoge sestre pratile su rad Kapitula i preko interneta.

Lijep događaj ovoga ljeta bilo je slavlje redovničkih jubileja. Željezni jubilej redovničkoga života (70 godina) slavile su: s. Fulgencija Kramar i s. Salezija Močnik, biserni (60 godina): s. Alojzija Jerala, s. Magdalena, s. Gabrijela Stopar i s. Terezika Kupek, zlatni: s. Alojzija Marko i s. Pavlina Praznik, koju je Gospodin koncem kolovoza pozvao na vječnu gozbu, te 65. godišnjicu: s. Neža Mohar, s. Jacinta Prešeren i s. Pavla Bajec. U nedjelju, 10.

kolovoza 2008. u Repnju okupile smo se mi sestre, rodbina i prijatelji naših jubilantkinja, da zajedno zahvalimo Bogu za njihova mnoga ljeta vjernosti i služenja. Pojedine jubilantkinje zbog visoke životne dobi i bolesti nisu mogle doći na slavlje, ali su duhom bile s nama. Za vrijeme euharistijskog slavlja, kojemu je predsjedao ravnatelj marijanskog svetišta u Kureščku don Anton Košir, SDB, nazočne jubilantkinje obnovile su redovničke zavjete.

Na blagdan Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna 2008., u crkvi kuće matice u Mariboru, novakinje s. Urša Marinčić i s. Tina Dajčer položile su prve redovničke zavjete. Nove juniorke preselile su se u kuću maticu i započele svoj apostolat među mladima. Kuća novicijata nije dugo bila bez novakinja. Na svetkovinu sv. Franje, 4. listopada, u novicijat je primljena postulantkinja Tina Čerin – s. Kristina. Neka Gospodin našim mladim sestrama podari mir i ustrajnost!

Početkom rujna mi Školske sestre okončale smo naše gotovo 90-godišnje djelovanje u bogosloviji u Ljubljani. Prve sestre došle su u bogosloviju 1919. godine. Preuzele su domaćinske poslove: kuhanje, pranje rublja, čišćenje kuće, a nešto kasnije i obrađivanje vrta. U početku su ondje bile četiri sestre, a poslije, kad je broj bogoslova porastao do iznad 200, bivalo ih je do šesnaest. Posljednjih godina broj bogoslova se smanjivao, ali i većina ondje zaposlenih sestara, zbog visoke životne dobi i bolesti preselile su se u naše kuće. Prošle godine ondje su bile još samo dvije sestre da bi u posao postupno uvodile laike.

Mjeseci rujan i listopad bili su u znaku proslava stote obljetnice odlaska sestara iz kuće matice u Mariboru u: Aleksandriju, Imotski i u Št. Peter u Koruškoj. Na proslavi u Aleksandriji, kao zastupnica naše provincije sudjelovala je s. Mihaela Berčon, u Imotskom pak provincijalna predstojnica s. Rafaela Glasenčnik i predstojnica u kući matici s. Metka Vrabič, te s. Aleša Stritar i s. Vida Tomažič. Na slavlju u Št. Petru sudjelovalo je nekoliko sestara iz naših zajednica.

Za proslavu 800. obljetnice franjevačke karizme u ljetu 2009. intenzivno se pripremaju svi franjevački redovi u Sloveniji. Mi Školske sestre pripremamo se također duhovnim obnovama i susretima po zajednicama, na kojima produbljujemo duhovnost sv. Franje. U subotu, 18. listopada 2008. u Ljubljani su sudjelovale mnoge sestre na susretu braće i sestara sv. Franje. Poticajno predavanje o temi: *Gospodin mi je darovao braću*, održao je p. Miran Špelič, OFM.

U kolovozu je Gospodin pozvao k sebi dvije naše sestre, koje su kroz gotovo 30 godina djelovale u ljubljanskoj bogosloviji: s. Gonzagu Turk i s. Pavlinu Praznik. S. Gonzaga je preminula 8. kolovoza, a s. Pavlina 23. kolovoza. Obje sestre upoznale su i pratile veliki broj bogoslova, zato su svoj život, posebno svoje trpljenje u posljednjoj bolesti, prikazale za svećenike i za dobra duhovna zvanja. S. Alfonza Rupnik preminula je na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, 8. rujna. Bila je krojačica i jedno vrijeme radila je u vezionici u Mariboru, a poslije je obavljala domaćinske poslove u raznim zajednicama. Neka im Gospodin, koji ih je pozvao, bude vječna nagrada!

Sa sv. Franjom svim sestrama želimo mir i dobro!

s. M. Mira Rožanc

IZ SPLITSKE PROVINCIIJE

U ovoj godini prema provincijskom planu u okviru našega trajnoga odgoja produbljivat ćeemo temu *Siromaštvo kao razbaštinjenost*. Siromaštvo kao temeljno opredjeljenje franjevačke karizme preispitivat ćeemo i provjeravati osobno i zajednički kroz mjesecne duhovne obnove i odgojno-obrazovne sastanke te duhovne vježbe. U godini jubileja franjevačke karizme – 800. obljetnice – prigoda je to za dublje poniranje u vlastito iskustvo razbaštinjenosti pred Bogom, razbaštinjenosti koja oslobađa za djelotvornu ljubav u svakodnevici.

U bogatstvu planiranih događanja tijekom franjevačke jubilarne godine naša s. Judita Čovo, kao članica Povjerenstva za duhovnost pri Vijeću franjevačkih zajednica u HR i BiH, zadužena je da putem radija - Radio Marija, Hrvatski katolički radio, Hrvatski radio – posreduje franjevačke sadržaje i događaje.

Duhovne obnove, seminari, jubileji. Sestre koje ove godine obilježavaju 25. obljetnicu redovničkoga života imale su duhovnu obnovu od 23. do 30. srpnja u našoj kući u Trpnju. Ovogodišnjim jubilantkinjama pridružile su se i sestre koje su 25. obljetnicu imale prije dvije godine. U razmatranju i radu na biblijskim tekstovima, u povlačenju u osamu i zajedničkom lomljenju Riječi animirala ih je i pratila s. Karolina Bašić.

Seminar za sestre treće životne dobi na temu *Duhovnost zrele dobi* održan je od 4. do 6. rujna u našem samostanu na Lovretu. Voditelj je bio o. Vlatko Badurina. Seminar je bio namijenjen osobito sestrama koje ove godine obilježavaju visoke obljetnice redovničkoga života, te onima koje su već obilježile visoke jubileje. Sudjelovalo je petnaestak starijih sestara. Povremeno su se s osobitim zanimanjem uključivale i neke sestre srednje dobi.

Na svetkovinu sv. Franje u provincijalnom središtu u Splitu, u radosnom obiteljskom ozračju proslavljeni su redovnički jubileji naših sestara: 70. obljetnica redovničkoga života s. Salezije Šimunović; 60. obljetnica s. Leonije Bezić i s. Dobrile Lisica; 25. obljetnica s. Antonele Malenica, s. Ivone Baković i s. Mirande Škopljanc-Maćina.

Početak novicijata i postulature. Na svetkovinu sv. Franje u našoj kući odgoja u Bukavu godinu novicijata započela je s. Justine Kavugho Vumilia, a u postulaturu su primljene Pascaline Kavugho Kagheni, Marie-Jeanne Kavugho Kyaiwahi i Brigitte Nsimire Machumu.

Godišnji susret sestara s privremenim zavjetima naših triju provincija – mostarske, bosansko-hrvatske i splitske - bio je u Zadru u našem samostanu u Arbanasima od 5. do 7. listopada ove godine. Sudjelovalo je petnaest sestara. Bile su prisutne i njihove sestre odgojiteljice. Animator susreta bio je o. Jozo Milanović, benediktinac, koji ih je poticajnim riječima i svojim monaškim iskustvom uvodio u tajnu i snagu Riječi Božje.

Proslava 100. obljetnice u Imotskom. U župnoj crkvi u Imotskom svečanim euharistijskim slavlјem i prigodnim programom proslavljena je 100. obljetnica života i djelovanja naših sestara u tom gradu. Uz brojne sestre naše provincije nazočne su bile i sestre drugih provincija naše Kongregacije: s. Sandra Zorko, vrhovna savjetnica i članica lemontske provincije, s. Rafaela Glasenčnik, provincijalna predstojnica mariborske provincije, s. Jelenka Puljić, provincijalna predstojnica mostarske provincije, s. Lidija Jurišić, provincijalna zamjenica sarajevske provincije, s. Metka Vrabič, predstojnica kuće matice u Mariboru, te još nekoliko sestara iz tih provincija. Nakon svečanog euharistijskog slavlja upriličen je prigodni program, recital pod naslovom *Stoljeće kršćanske blizine* koji je za tu prigodu napisala s. Judita Čovo. Riječju, pjesmom, pokretom u izvođenju programa

skladno je sudjelovalo oko 160 izvođača: djece predškolske dobi, djece iz osnovne škole, franjevačke mладеžи, sestara, fratara. Kroz četrdesetominutni program vrlo živo i slikovito predstavljen je stogodišnji život i djelovanje sestara u tom kraju.

s. Marija Petra Vučemilo

IZ TRŠĆANSKE PROVINCIJE

Drage sestre diljem Kongregacije!

Želja mi je podijeliti s vama nekoliko trenutaka s proslave 100. obljetnice dolaska naših sestara u Egipat.

Kad smo 18. rujna 2008. mi uzvanice na slavlje sletjele u zračnu luku u Kairu, u Egiptu je još bilo jako vruće (35-40°C). Dočekale su nas s. Margerita Ibrahim i s. Kristina Bajc. Kombijem su nas ravno odvezle u Aleksandriju.

Kako li je moralo biti teško našim prvim sestrama kada su 8. rujna 1908. stigle ovamo po groznoj vrućini, a već sljedećeg jutra, u znoju lica svoga, pripremale razrede za otvaranje škole.

Putovanje u Aleksandriju bilo je svojevrsno. Naš kombi je jario kroz strašnu gužvu automobila, otvarajući sebi put jakim trubljenjem, kao i drugi. Kad smo u blizini slavnih piramida prešli na autocestu kroz pustinju, promet je bio rijed. Nakon četverosatne vožnje, kad se na afričko tlo već spustila noć, zaustavile smo se pred našom kućom gdje su nas dočekale sestre s priređenom srdačnom dobrodošlicom.

Sljedećega dana posjetile smo najprije glasovitu aleksandrijsku knjižnicu, sagrađenu u spomen na nekadašnju svjetsku slavu. Sadašnja je predivna. Potkrovni prozori izgledaju poput brojnih ljudskih očiju. Knjižnica može primiti do 8 milijuna knjiga. Trenutno ih ima 1.500.000. Prigodom posjeta, novinarka i spisateljica gđa. Dorica Makuc, darovala je knjižnici svoju knjigu: *Aleksandrinke*. To je prva slovenska knjiga u njihovoј zbirci.

Popodne smo prošetale gradom, pohodile ulicu i mjesto na kojem se prije 100 godina nalazila škola i kuća naših sestara *pionirki*.

U subotu 20. rujna, pripremale smo slavlje: s. Celina Vidak, provincijalna predstojnica Bosansko-hrvatske provincije i s. Gabrijela Koncilja okitile su crkvu sv. Katarine, a mi ostale smo doma pripremili sendviče za goste. U kasno popodne pošle smo u crkvu sv. Katarine, gdje su nam se pridružile redovnice drugih kongregacija i narod Božji.

Pred početak sv. mise provincijalna predstojnica s. Suzana Masten pozdravila je goste. Zatim je s. Gabrijela Koncilija u kratkim crtama prikazala početke i stogodišnje djelovanje aleksandrijske podružnice.

U 18 sati počela je zahvalna sv. misa. Glavni celebrant bio je apostolski nuncij u Egiptu msgr. Michael Louis Fitzgerald, asistirali su mjesni biskup msgr. Giuseppe Bousardo i franjevački provincijal p. Giuseppe Amin. U koncelebraciji je bilo još sedam franjevaca. Slavlje je uzveličao zbor sv. Josipa iz Kaira pod vodstvom p. Butrosa Daniala.

Nuncij je prije propovijedi pozdravio prisutne: slovenskoga veleposlanika u Egiptu dr. Boruta Mahniča, s. Aleksandru Kuri, vrhovnu zamjenicu, s. Celinu Vidak, provincijalnu predstojnicu Bosansko-hrvatske provincije i s. Mihaelu Berčon, provincijalnu ekonomu

slovenske provincije. Zatim je ukratko prikazao povijest naše Kongregacije, njezino širenje na kontinent i države, opisao djelovanje u Aleksandriji i izrazio želju da nastave uspješno djelovati.

Za vrijeme prinošenja darova položile smo na oltar sve naše apostolsko djelovanje, radost i kušnje te srdačno zahvalile za Božji blagoslov koji je pratio naše sestre kroz cijelo jedno stoljeće.

Poslije sv. mise, na svježem zraku u vrtu, uslijedila je zakuska i ugodno druženje s prijateljima i znancima.

s. M. Leonarda Cerk

IZ LEMONTSKE PROVINCIJE

Mir i svako dobro svim sestrama!

Većina naših sestara vratila se u školu trećeg tjedna mjeseca kolovoza. Vrijeme je toplo i lišće poprima jarke boje jeseni. Bog nas blagoslivlja ljepotom i dobrotom novog godišnjeg doba. Gimnazija *Mt. Assisi Academy* otvorila je svoja vrata za oko 300 djevojaka u novu školsku godinu.

S. Patricia Kolenda, provincijska predstojnica i s. Ann Barbara Plavac, delegatkinja, srdačno su dočekane po povratku s Vrhovnog kapitula 8. rujna.

U nedjelju, 7. rujna, župa Svete Obitelji u Kansas City-u, slavila je 100. obljetnicu. S. Barbara Markovich, s. Daniel Kaiser i s. Jimene Alviani nazočile su ovoj svečanosti. Euharistija je slavljena u župnoj crkvi u 10 sati. Glavni celebrant bio je preuzvišeni Joseph F. Naumann, nadbiskup Kansas City-a, i preuzvišeni James P. Keleher, Emeritus, nadbiskup u Kansas City-u. Koncelebriralo je sedam svećenika, uključujući o. Petera Jaramillo, upravitelja župe Svete Obitelji. Nakon liturgije u *Jack Reardon Centru* u Hilton Garden Inn-u poslužen je ručak. Održano je i nekoliko govorâ o počecima župe i poteškoćama s kojima su se župljani suočavali pri izgradnji crkve. Također su spomenuta imena redovničkih osoba i svećenika iz ove župe.

Dan Kongregacije proslavile smo liturgijom u 11 sati u kapeli u *Alvernia Manor*. Celebrant je bio o. Metod Ogorevc, OFM. Uz sestre iz samostana *Alvernia Manor* sudjelovali su i sestre iz samostana Presvetog Srca Isusova iz Chicaga i samostana Rođenja Bl. Djevice Marije iz Joliet-a. O. Metod je govorio o počecima zajednice Majke Margarite i o njezinoj odluci da se odvoji od Graza. Uz puno molitve i žrtve odlučila je da se konačno počne raditi sa školovanjam siromašne djece u Mariboru. Fra Metod je zahvalio za naše služenje Crkvi i naglasio da se i mi moramo učiti predanju moleći poput Franje *Bog moj i sve moje*.

Nekoliko sestara je 27. i 28. rujna sudjelovalo na *Danima Barage* u crkvi sv. Josipa u Jolietu i u *Baraga Parku* u Lemontu. Ova grupa moli za beatifikaciju biskupa Fredericka Barage.

Preminuća sv. Franje spomenule smo se moleći *Transitus* uvečer 3. listopada u kapeli samostana *Mount Assisi*. Sve sestre bile su pozvane na sudjelovanje u ovom najsvetijem događaju iz života našega sv. oca Franje.

Naš prvi *Dan Zajednice* za ovu godinu održan je 4. listopada 2008. u dvorani Sinsky samostana *Alvernia Manor*. Tema dana bila je *Slaveći blagoslove naše baštine*. S. Patricia je prikazala *power point* prezentaciju o putu naših sestara u SAD. Poslije smo imale vrijeme za refleksiju u skupinama, što smo kasnije podijelile međusobno kao cijela skupina. Isto tako podijelile smo i sjećanja na zajednicu. O. Blazé Chemazar, OFM, predvodio je Euharistiju u kapeli *Alvernia Manor*. Dan smo završile molitvom, blagoslovom i druženjem uz sladoled. Usuglasile smo se da je ovo bio prekrasan način slavlja blagdana našeg sv. oca Franje.

Otvaranje godine uoči proslave 100. obljetnice prisutnosti naših sestara u Americi počelo je 5. listopada Euharistijom u kapeli sv. Franje Asiškog u samostanu *Mt. Assisi*. Celebranti su bili preuzvišeni biskup Gustavo Garcia-Siller, preuzvišeni biskup John Gorman i o. Blazé Chemazar, OFM, slovenski svećenik. U propovijedi biskup Gustavo naglasio je važnost dobre žetve tijekom ove godine slavlja, prepoznavajući tako plodove služenja naših sestara. Nakon liturgije u školi *Mt. Assisi Academy* uslijedila je večera za sve naše sestre i pridružene članove.

Za ovu godinu proslave izabrale smo temu *Tapiserija naših životâ i naše zajednice*. Ova tapiserija uključuje sve što je Bog, Vješti Tkalac, utkao u našu prošlost i sadašnjost. Vjerujemo da će On nastaviti pretvarati sve naše napore i iskustva u Njegovo remek-djelo.

Prva faza opremanja *Prostora naše baštine* završena je krajem rujna. Pet panela postavljeno je u donjem hodniku samostana *Mt. Assisi*. Slike naših vrhovnih i provincijskih predstojnica također su postavljene uz panele. Na panelima je prikazana naša Provincija, kao i povijest Kongregacije. Mjesta u kojima djeluju naše sestre svih provincija i Rimske regije također su navedena. Za Lemontsku provinciju navedena su sva mjesta djelovanja, kao i godine otvaranja i zatvaranja podružnica.

Naša skupina pridruženih članova imala je duhovnu obnovu za vikend 25. i 26. listopada. Prikazana im je power point prezentacija o povijesti naše Družbe. U ove dane imali su i vrijeme za osobnu molitvu. Kao znak zahvalnosti i priznanja svima onima koje su otišle pred nama, molitvu za pokojne sestre upriličile smo 1. studenog u samostanu *Mt. Assisi*.

Svim sestrama u Kongregaciji molimo Božji blagoslov!

s. M. Jimene Alviani

IZ MOSTARSKE PROVINCIJE

Uz pozdrav *Mir i dobro*, radost mi je sa svim sestrama Kongregacije podijeliti i nekoliko događaja iz života naše Provincije u zadnjih nekoliko mjeseci.

Središnji i ujedno najradosniji događaj obilježio je mjesec kolovoz koji je i inače u našoj Provinciji mjesec s najviše događanja. Zavjetovanje sestara kao i jubileji i ove godine su resili Bijelo Polje i ovo mjesto susreta i susretanja činili još životnijim i ljepšim. Blagdan sv. Klare bio je najljepši dan za potvrđivanje potpunog predanja Bogu po redovničkim zavjetima. Dvije sestre, s. Lidija Banožić i s. Zorica Jurilj, izgovorile su svoje doživotno "da", osam sestara: s. M. Milena Galić, s. M. Bonaventura Paradžik, s. M. Bernarda Petrušić, s. M. Ana Turić, s. M. Marcelina Sušac, s. M. Borislava Martinović, s. M. Rafaela Kožul i s. M. Benjamina Kožul proslavile su zlatni jubilej, a šest sestara: s. M. Zdravka

Širić, s. M. Marina Ivanković, s. M. Jasminka Pandžić, s. M. Nada Sušac, s. M. Anka Kvesić, ml. i s. M. Ana Čotić, srebrni jubilej. Punini svečanosti ovoga dana doprinijela je večernja molitva u zajednici sestara u Bijelome Polju kada su dvije postulantkinje, Andjela Pervan i Adriana Galić, primljene u novicijat, a kandidatkinja Ivana Mikulić u postulaturu. Ovaj dan bio je nastavak slavlja prethodnog dana kada su dvije novakinje, s. Ivana Jurišin i s. Marijana Selak, privremenim zavjetovanjem na godinu dana izgovorile svoje prvo "da", a četiri sestre juniorke obnovile zavjete na godinu dana.

Za ove kao i za sve druge Božje darove našoj Provinciju imale smo prigodu zahvaliti Bogu i uskoro nakon toga, 26. kolovoza, kada je u Bijelome Polju, u zajedništvu oko 70 sestara proslavljen ovogodišnji *Provincijski dan*, 76. godišnjica ustanovljenja provincije Svete obitelji sa sjedištem u Mostaru.

Molitveni život sestara uz duhovne vježbe i obnove potkrijepljen je, u mjesecu listopadu, i *Biblijskim seminarom* za sestre koji se kroz dva vikenda održao u dvije naše zajednice, Mostar – Franjevačka i Međugorje. Voditelj ovoga seminara bio je fra Anto Popović, franjevac Provincije Bosne Srebrne, a sudjelovalo je oko 120 sestara.

Mjesec listopad darovao nam je i posjet svima znane s. Aleše Stritar koja nas je obogatila ne samo svojim web-masterskim sposobnostima, nego i svojom spontanošću, radošću i jednostavnosću. Zahvaljujući s. Aleši napravljen je novi dizajn i nova struktura na našoj web stranici. Za vrijeme svoga boravka u našoj Provinciji s. Aleša posjetila je i Bijelo Polje gdje je također ostala nekoliko dana, zatim samostan sestara u Mostaru – Franjevačka, Ljubuški i Kiseloj.

I ovoga puta u molitve sestara preporučujemo dvije naše pokojne sestre: s. M. Dragana Dragičević koja je preminula u Mostaru, u mjesecu lipnju, u 59. godini života i 40. godini redovništva i s. M. Editu Roso koja je preminula u Zagrebu, u mjesecu srpnju, u 63. godini života i 46. godini redovništva. Za sve naše pokojne sestre slavile smo sv. misu dana 3. studenoga na našemu groblju *Gruban* u Bijelome Polju. U euharistijskome slavlju sudjelovalo je oko 80 sestara, brojna rodbina pokojnih sestara i župljanji župe Potoci zajedno sa Župnikom.

Dok nas jedne sestre napuštaju i odlaze Božja providnost nam dariva nove članove. Tako je u srpnju kandidatkinja Milica Grbavac napustila Zajednicu, a početkom listopada primljena je nova kandidatkinja Ivana Markotić.

Uz sestrinske pozdrave do sljedećeg javljanja!

s. M. Zdenka Petrović

IZ BOSANSKO HRVATSKE PROVINCIJE

Svim sestrama u Kongregaciji pozdrav iz Sarajeva!

Između događanja unutar Provincije kroz nekoliko prethodnih mjeseci izdvajamo početak priprave za redoviti provincijski kapitol koji ćemo slaviti od 4. do 8. ožujka 2009. godine. Izabrane su zastupnice kapitula, a početkom rujna započele smo intenzivnije moliti za Božju blizinu u ovom važnom događaju. Preporučujemo se i u vaše molitve.

Na Rane sv. Franje u franjevačkoj crkvi u Livnu slavile smo doživotne zavjete s. Gordane Davidović i s. Marice Čičak, kao i 50. obljetnicu redovničkog života s. Rastislave Živković,

s. Ljudevite Dalić i s. Rafaele Kovač, te 25. obljetnicu s. Tihoslave Bliznac i s. Monike Knežević.

Na blagdan sv. Franje u Kloštru Ivaniću u novicijat je primljena postulantica Maja Ivković, a u postulaturu kandidatrice Andrijana Dankić i Nikolina Mišković. U Livnu su u kandidaturu primljene dvije djevojke, tako da trenutno imamo pet kandidatkinja.

Indult o napuštanju zajednice potpisala je s. Vesna Babić, a juniorka s. Kristina Šesto po isteku zavjeta napustila je zajednicu.

Na planu trajnog odgoja u Provinciji su upriličeni seminari za sve sestre na kojima nam je predstavljen Tečaj o franjevačkoj misijskoj karizmi. Uz s. Ivanka Mihaljević i s. Katu Karadža seminare su vodili još dvojica franjevaca. Povjerenstvo za duhovnost Vijeća franjevačkih zajednica upriličilo je seminar o vođenju franjevačkih duhovnih vježbi i duhovnih obnova na kojemu su sudjelovale: s. Renata Mrvelj, s. Miroslava Miloš, s. Lidija Jurišić, s. Kata Karadža i s. Ivanka Mihaljević. Seminar su vodile sestre franjevke iz Njemačke, s. Christina Mülling i s. Judith Jung. Osim već tradicionalnog dana *U duhu Asiza* koji nas je i ove jeseni u Zagrebu i u Sarajevu okupio s pripadnicima drugih vjeroispovijesti i religija, na razini Vijeća franjevačkih zajednica u tijeku je priprava za proslavu 800. obljetnice franjevačkog pokreta. U njoj intenzivno sudjeluju i naše sestre.

Ove jeseni međuprovincijsku povezanost živjele smo kroz više susreta. Sestre juniorke triju provincija hrvatskog govornog područja okupile su se na seminaru o riječi Božjoj koji je vodio benediktinac o. Jozo Milanović.

U slavlju 100. obljetnice prisutnosti i djelovanja bile smo i sa sestrama Tršćanske provincije u Aleksandriji. Provincijska predstojnica s. Celina Vidak odazvala se pozivu s. Suzane Masten, provincijske predstojnice i sudjelovala u proslavi te kroz nekoliko dana boravila sa sestrama u Aleksandriji i u Kairu. S. Lidija Jurišić, zamjenica provincijske predstojnice i s. Marica Mrkonjić, provincijska savjetnica i ekonoma u slavlju 100. obljetnice pridružile su se sestrama Splitske provincije u Imotskom.

Sestre u provincialnoj kući u Sarajevu te još nekoliko zajednica posjetile su u listopadu vrhovna savjetnica s. Sandra Zorko i s. Maryann Dosen koja je stigla iz Lemonta. S. Aleša Stritar iz Mariborske provincije bila je u posjeti sestrama u provincialnoj kući, kao i u još nekoliko naših zajednica, kako bi sestre uvela u rad na provincijskoj web stranici. Upoznate smo s događanjima u južnoameričkim provincijama kroz nekoliko proteklih mjeseci. Bogu hvala da u nevremenu koje je pogodilo Asunción u Paraguayu nisu stradale sestre. Zahvaljujemo za vijesti koje su nam stizale o kanonskom pohodu vrhovne predstojnice s. Natalije Palac.

Jesen koja nas je obdarila s puno sunca već se bliži kraju. Pred nama je svetkovina Krista Kralja koja će nas iznova povezati. Božić također. Neka nam Gospodin podari radost u pripravi i slavlju ovih blagdana, te novu nadu s kojom ćemo započeti novu 2009. godinu. Mir i dobro!

Sestre Bosansko-hrvatske provincije

s. M. Željka Dramac

IZ KORUŠKE PROVINCije

Svima srdačan pozdrav iz Koruške!

Skoro bi bilo potrebno moliti Gospodina da nam umnoži vrijeme, kao što je umnožio kruh nakon govora na Gori. Ipak, mislim da je potrebnije da živimo darovano nam vrijeme na slavu Božju i ispunimo ga dobrim djelima.

Lipanjski dani za naše štićenice (bolesnice) u Pliberku/Bleiburg bili su puni radosnog iščekivanja, ali ponekad i zabrinutosti. Preselile su se konačno u nove, lijepe, jednostavne, ali suvremeno opremljene prostorije. Gradnja dobro napreduje, u prosincu bi trebala biti dovršena druga faza radova, a očekuje nas i treća.

U srpnju se "uzdigla na visine" jedna skupina sestara. Za duhovne vježbe smo se povukle u Oazu mira u Ljubelj, na visini od oko 1100 m. Bilo je predivno. Rujanski redovnički dan u Sloveniji i 2. listopada ovdje u Koruškoj također su nas sve dubinski obogatili.

Početak školske godine za učitelje, učenike i sestre u školi u Št. Petru bio je izazovan. S velikim zalaganjem počeli su pripremati slavlje 100. godišnjice postojanja škole i dolaska sestara iz Maribora u Št. Peter. Proslava je bila 30. listopada. Zahvalnu Euharistiju slavio je biskup dr. Alojz Schwarz zajedno sa slovenskim svećenicima iz Koruške. Za vrijeme sv. mise pjevalo je domaći školski zbor uz sudjelovanje zbora mladih iz Št. Jakoba. Nakon večere, priređene za sve uzvanike, slijedio je kulturni program u okviru kojega je prikazan stogodišnji povijesni, odgojni i školsko-obrazovni razvoj naše škole.

Zahvalne smo Bogu za sve što je učinio preko naših sestara i čvrsto se nadamo da će i ubuduće bdjeti nad nama.

Mir i dobro!

s. M. Ambrožija Potočnik

PRILOZI

S. Judita Čovo

STOLJEĆE KRŠĆANSKE BLIZINE

recital prigodom 100. obljetnice dolaska Školskih sestara franjevaka u Imotski

Izvođači i skupine:

Čitač Ljetopisnoga slova (1)
odjeven u prikladnu tuniku

Pripovjedačica pripovijesti (3)

Evangelist (1)

Svjedokinja (1)

Djeca iz vrtića (petero)
iz prvih vremena – odjeveni u narodnu nošnju i prema slikama iz prvih vremena

Školska djeca

Sva djeca školske dobi nalaze se zajedno – a svatko opet tvori svoju skupinu s pripadajućim obilježjima ili nekim znakom

Djeca iz prvih vremena (petero)
odjevena prema slikama prvih vremena s nekadašnjim pločicama i pisaljkama, sa starim knjigama

Siročad (sedmero)
neki znak

Vjeroučenici (šestero)
*župnoga i školskoga vjeronauka iz vremena posljednjih desetljeća;
odjeveni u pravopričesničke haljine*

Mladež / Franjevačka mlađež
suvremeno odjeveni (četvero)
uz Mladež dobro vidljivo postavljen Evangelistar

Školske sestre: izvođačice recitala

Zbor školskih sestara

Župni mješoviti zbor Gospe od Andela

Mali dječji zbor "Gospini andeli"

Zbor Franjevačka mlađež

fra Kristijan i fra Ivan Režić (pjevaju: Zaspalo je siroče)

Učenici GŠ "Dr. fra Ivan Glibotić"

I.

Uvodni dio

Zbor školskih sestara: Izaija 41, 17-20

Š. Marović, iz *Idi, popravi moju kuću...*

pjesma i igra:

(Prolaze siročad s čupovima za vodu.)

Ubogi i bijedni vodu traže,
a nje nema!
Jezik im se osuši od žedi.
Ja, Jahve, njih će uslišiti,
ja, Bog Izraelov, ostavit' ih neću.

(Prolaze vjeroučenici s maslinovim grančicama.)

U goleti brjegova otvorit će rijeke
i posred dolova izvore.
Pustinju će pretvoriti u močvaru,
a u vrela sušnu zemlju.
Posadit će u pustinji cedar,
bagrem, mirtu i maslinu.
Stepu će pošumiti čempresom,
brijestom i šimširom zajedno.
Nek' svi vide i nek' znaju,
nek' promisle i nek' shvate:
ruka Jahvina to učini,
Svetac Izraelov stvori sve.

II. Kako je počelo...

Ljetopisno slovo - iz Kronike Školskih sestara:

Vršeći svoju službu u Imotskom Mnogopoštovani dekan Otac Fra Stanko Marušić opazio je, kako se zanemaruje odgoj djece, osobito ženske. Da bi pomogao, došao je do zaključka da pozove u varoš redovnice, koje se bave odgojem mlađeži.

Već godine 1907. obratio se vrhovnoj starešici naše Kongregacije Velečasnoj S. M. Stanislavi Voh da naseli u spomenutoj varoši sestre svoje družbe.

Otputovaše iz Maribora u Imotski S. M. Roza Jug kao predstojnica; S. M. Joahima Pilat kao učiteljica zabavišta i kandidatica Marica Sušac kao učiteljica ručnog rada. Krenuše preko Rijeke, Splita i Sinja te stigoše 20. listopada 1908. u Imotski.

Pripovjedač 1.:

Otvoriše dječji vrtić, tj. školu Dječjeg zabavišta.

III.

Zabavište/Vrtić

Djeca iz vrtića: (*šestero djece*)

(*odjeveni u narodnu nošnju i prema slikama iz prvih vremena, trče, smiju se, dobacuju krpenim loptama ili nose u ruci krpene lutke*)

(*djeca se poslože i mašu zastavicama*)

Pripovjedač 2.:

Nisu se maleni tu samo zabavljali: priređivali su *zabavice*, pa i u počast *Carevog rođendana*; mahali zastavicama kralju; iskazivali počast Biskupu, duhovnome pastiru.

Pripovjedač 3.:

Dok su djeca bezbrižno provodila dane u vrtiću, školske sestre su muku mučile, borile se da se vrtić održi. U tome djelovanju podržavali su ih i poticali naši franjevci. Naime, vrtić se nekoliko puta zatvarao i otvarao nalogom pokrajinskih vlasti s obrazloženjem da uvjeti nisu povoljni. I tako od početka djelovanja do pred II. svjetski rat.

Svjedokinja:

Klica dobra ne umire. Učinjeno dobro odgojem djece u zabavištu ostaje u pamćenju školskih sestara i imotskoga puka. I ja sam bila dijete u tome vrtiću.

Pripovjedač 1.:

1976. godine, skučene prostorije školskih sestara opet nastanjuju maleni: oni od nekoliko mjeseci pa do predškolaca. Vrijeme je to kada to djelovanje nije bilo uputno nazvati ni *zabavište* ni *dječji vrtić*, nego *čuvanje djece*.

A roditelje, koji su cijelog dana radili nije zanimalo naziv: bili su sretni da su im djeca u sigurnim rukama, da se brižno bdije, da im jača tijelo i oplemenjuje duša.

Djeca iz vrtića (*hvataju se u kolo recitirajući*:

Isuse, trebam te

Ujutro probudi me
U vrtić spravi me

U prijatelju vidim Te
S neprijateljem pomiri me

Kad sam bolestan ozdravi me
Na igralištu čuvaj me

Navečer hvalim Te
Vidiš da uvijek - trebam Te!

IV.

Otvaranje škola i poučavanje

Školska djeca (njih pet i s. Helena)

(dolaze i sjedaju na sjedalice kao pravi učenici, pretvarajući se da nešto pišu dok se pri povijeda)

iz prvih vremena – (odjeveni prema slikama s nekadašnjim pločicama i pisaljkama; na svakoj pločici piše po jedno veliko tiskano slovo H V A L A, različite boje)

Pripovjedač 2.:

Upornošću sestara, djeca iz varoši i njihove sirote dobili su osnovno obrazovanje.

Ljetopisno slovo:

Škola je počela 1. IX. 1921. godine i to četverorazredna. A sve je to vodila s. Dolorozza Košak, koja se žrtvovala za dobrobit djece i opstanak zavoda.

Pripovjedač 3.:

A u školi je bilo živo...

Pisala se prva slova...

1. dijete: izgovaraju glasno slova abecede:

A, Be, Ce, De

2. dijete: Pišem pismo svome djedu:

3. dijete: ja ti učim abecedu.

4. dijete: Pišem pismo svojoj baki,

5. dijete: to su za me posli laki.

Pripovjedač 1.:

Ali po dolasku u Imotski, sestre su poučavale i jezike:

Sestra Helena:

Buon giorno, buona gente!

1. dijete:

Dobar dan, dobri ljudi!

Sestra:

Il Signore ti dia pace!

2. dijete:

Gospodin ti dao mir!

Sestra:

Guten Tag!

3. dijete:

Dobar dan!

Sestra:

Grüss Gott!

4. dijete:

Hvaljen Bog!

Pripovjedač 2.:

Još je jedna želja školskih sestara:

Oplemeniti djecu i mladež glazbenom kulturom!

I eto ih za glasovirom...

Čuje se nekoliko taktova s glazovira (dijete iz glazbene škole)

Pripovjedač 3.:

I molilo se... I sviralo se... I pjevalo se...

Zbor školskih sestara: Ave Maria, gregorijanski napjev

Pripovjedač 1.:

U područje odgoja ženske mlađeži sestre su uključile poučavanje djevojčica u *ručnome radu* te otvarale i školu šivanja, a uz to su priredivale izložbe tih radova...

Pripovjedač 2.:

Žene u dalmatinskim krajevima bile su u vrlo nezahvalnom položaju. Morale su se brinuti za cijelokupno gospodarstvo pa tako opterećene u radu bijahu jako slabe i neupućene. Stoga su školske sestre odgoj i obrazovanje žene shvatile kao svoje poslanje.

Pripovjedač 3.:

Stoga je s. Ladislava sa sestrama ishodila dopuštenje državnih vlasti da osnuju domaćinsku školu, ali nažalost, taj je njihov plemeniti naum propao, zbog nezanimanja samoga pučanstva.

(djeca odlaze na pokrajnji oltar sv. Franje)

V.

Siročad (*šestero djece*) i s. Helena

(*zakrpana odjeća, nepočešljani, zamazani oko lica, ispucanih ruku, bosi ili u čarapama, svi se zajedno drže za ruke...*)

Lagano, potiko pjevaju, fra Kristian i fra Ivan R.: Zaspalo je siroče (od 1. - 4. kitice)
Siročad prate pjesmu

1. sirota: Uzmi u ruku svoju malu, slabušnu ruku...

2. sirota: ...da pod tvojim okriljem nađem toplinu doma...

3. sirota:... ja koji sam ostao bez topline majčinoga i očeva krila...

4. sirota: ... ja kojeg je oskudica izgnala iz vlastitoga doma.

Pripovjedač 1.:

Sirotište - jedina djelatnost školskih sestara koja se održala bez prekida, od 23. XII. 1909. godine, kada su primljena prva siročad, do zatvaranja sirotišta koncem tridesetih godina XX. stoljeća. Nijednoj vlasti nije smetalo da sestre pod svoj krov primaju siročad. A kako i bi, kada se predstavnici nijedne vlasti nisu brinuli ni za prostor, ni za prehranjivanje te djece.

Pripovjedač 2.:

Djeca su to za čija su se gladna usta školske sestre učinile *prosjakinjama* po imotskoj varoši i okolici.

Pripovjedač 3.:

Milosrdna ljubav školskih sestara prevaljivala je kamenita brdska bespuća da bi došla do siromašnih i osamljenih.

Ali, to djelo milosrdne ljubavi nije palo u zaborav. Neizbrisivo se pretvorilo u zahvalnost.

Ljetopisno slovo:

Iz samlosti primila je sestra predstojnica u zavod polusirote Anku i Danicu Vujević Markove iz Imotskoga dne...

Pripovjedač 1.:

Kako i u ovoj zgodji ne uprisutniti taj predbožićni trenutak... Kako nevolju tih djevojčica koje traže novi dom, ne povezati sa spomenom na nevolju Marije i Josipa koji su tražili neki dom za Dijete, Isusa koji se imao roditi...

Kako ne osjetiti sreću školskih sestara kada ih je kroz utješen pogled Anke i Dragice milo i zahvalno obasjao pogled i blagoslov samoga Isusa Krista...

Lagano mumljaju, fra Kristian i fra Ivan R.: Zaspalo je siroče (dok siročad ne otidu s pozornice)

Siročad, (jedna sirota ili svatko po jedan red):

Bez oca,
bez majke bijah,
gladan/gladna kruha
i ljubavi,
i ti mi postade dom...

VI.

Sakristanska služba i Liturgijsko pjevanje

Pripovjedač 2.:

Čovjek Božji Franjo Asiški brinuo se za dostojnost hrama Božjega, crkvenoga posuđa i ruha, svega što je bilo u službi Euharistijskome Isusu. Svoj udio u tome davala je Klara Asiška i njezine sestre.

A taj žar i revnost za dostojno uzdržavanje hrama Božjega postalo je baštinom novih franjevačkih naraštaja.

Pripovjedač 3.:

Zar i o tome ne svjedoči puk Imotske krajine promatrajući u svojim crkvama revnost školskih sestara za čistoću hrama Božjega, za uređenost crkvenoga ruha, urešenost oltara?!

Pripovjedač 1.:

Ulazeći u sveti hram, s našim sestrama, dušu nam ispunja Franjin usklik na pragu svake crkve gdje se našao.

Ljetopisno slovo:

Klanjam ti se, Gospodine Isuse Kristu, ovdje i u svim tvojim crkvama koje su po cijelom svijetu, i blagoslivljam te, jer si po svojem svetom križu otkupio svijet.

(Iz *Opiske sv. Franje*)

Pripovjedač 2.:

I u glazbenom radu su školske sestre unijele novost: u crkveni zbor uključile su i djevojke!

Pripovjedač 3.:

Rođen je dakle mješoviti crkveni zbor pod ravnanjem školskih sestara! Velik i ustajan!

Župni mješoviti zbor Gospe od Andela: A. Vujević, *Mir i dobro nam udijeli*

VII.

Vjeroučenici

(šester djece, odjeveni kao prvopričesnici)

Pripovjedač 1.:

A Isus ... reče:

Evangelist:

"Pustite dječicu neka dolaze k meni i ne priječite im jer takvih je kraljevstvo Božje."

(*dotrće djeca i okupe se oko s. Helene, ona im pokazuju nježnost - blagi dodir po glavi, pružena nada...*)

Pripovjedač 2.:

Školske su sestre vodile djecu Isusu.

Vjeroučenik 1.: pripremale nas za svete sakramente;

Vjeroučenik 2.: osnivale pobožne udruge;

Vjeroučenik 3.: *Marijin vrtić* za djevojčice;

Vjeroučenik 4.: u vremenima kada se pokušavalo zatirati Ime Božje,

Vjeroučenik 5.: jačale su u nama zasade vjere.

Pripovjedač 3.:

I danas im šire obzore vjerskoga znanja. Skrbe da u mladim bićima sjeme Božje istine i ljubavi ne usahne,
ne bude ugušeno,
pogaženo
ni pozobano pohotama suvremenoga svijeta,
već da u svoje vrijeme donosi plod
Bogu na slavu, čovjeku na dobro.

Mali dječji zbor "Gospini anđeli": A. Nikolić, *Nositelj mira*

VIII.

Mladež / Franjevačka mladež

(njih četvero - dolaze pred zajednički mikrofon i međusobno razgovaraju s ruksacima na ramenima, netko od njih prividno šalje poruku na mobitel...)

Mladići i djevojke - izmjenično:

1. Tko će nam pokazati sreću?
  2. Tko će nas voditi do smirenja kada se u nama sve pobuni?
  3. Tko će nam reći kako otkrivati smisao života, u zamagljenosti vrijednosti ovoga vremena?
  4. Tko će strpljivo hoditi s nama, uz nas,
nečujno i glasno
kada nam je ulaziti u vlastitu nutrinu i otkrivati put vlastitoga poslanja?
1. Tko će nam reći:
«Prigni se i pij Riječ vode života!»

Pripovjedač 1.:

One, školske sestre, su im rekle, one su stale uz mladež.

Pripovjedač 2.:

Školske sestre okupljale su djevojke oko uzora Djevice Marije
i rado su ih vidjele pod znakom: *Marijina kongregacija*.

Pripovjedač 3.:

Poučavale su djevojčice i dječake za sretan život u raspjevanoj mladosti i za razdoblja odgovorne zrelosti.

(jedna od sestara stavlja mladima tau oko vrata)

Mladić ili djevojka:

2. Kako se ne radovati danas, kada nam zajedno, naši fratri i naše sestre - ukazuju na uzor - Franju Asiškoga - čija svježina stoljećima još svježijom postaje...

(mladi odlaze i sjedaju ispred oltara)

Franjevačka mладež: T. Košta, Svetom Franji

Svetom Franji

1. Kad brat sunce nama grane,
a sestrica zvjezdica zasja put neba,
iz svog srca odagnaj tugu,
radostan budi, Isus te treba!

On te treba da na zemlji sjajiš,
životom svojim svjedoči o njemu,
sveti Franjo nek ti uzor bude,
milostiv budi i voli sve ljude.

Pripjev:

Ne idi kroz život zatvorena srca,
primijeti nebo i stablo što cvate,
skinji grč s lica, nasmiješi se danu,
na ovom putu zajedno smo, brate!

Senka Župan

2. Kad zasjeni bol ti dane
i ne možeš koračati dalje
u njem uvijek uzdanje nađi
nek' jutro novom nadom svane.

Kad brat vjetar oblake raznese
a sestra zemlja bliže nas prigne
u zagrljaje njene stavi sebe
nek srce tvoje do neba se digne.

Pripjev:

Ne idi...

Sanja Bago

IX.

U zahvalu

(nekoliko dramatičnih taktova, uvod u temu - udaraljke - **Učenici GŠ "Dr. fra Ivan Glibotić"**)

Pripovjedač 1.:

Uzljuljano je bilo stoljeće dvadeseto
zlima ratova
bezbožnim ideologijama.

Pripovjedač 2.:

Ali nisu se dali poljuljati naši fratri
i naše sestre:
Njima
koje je iz boravišta ovoga krša i polja
Otac nebeski pozvao na povratak u svoje krilo
naša zahvalnost
i naša molitva!

Župni mješoviti zbor Gospe od Andela: Pokojnički izvorni napjev iz Imotskoga

X.

Stoljeće novo

(Dok sviraju kratki instrumentalni uvod **Učenici GŠ "Dr. fra Ivan Glibotić"** na temu: **Stoljeće novo**, na pozornicu dolaze svi izvođači razvrstani u skupine. S njima ulaze i četiri sestre, svaka sa svojom skupinom.)

Skupine – pojedinačno izriču sestrama želje

Školske sestre – pojedinačno se pojedina sestra obrati dotičnoj skupini:

Pripovjedač 3.:

Nastupa stoljeće novo.
Stoljeće suživota školskih sestara i puka imotskoga kraja.
Vremena nova
i potrebe nove.

Vrtićka djeca: (pružaju ruku s. Heleni)

1. Ruku nam svoju daj!
2. Maleni smo
3. koraka slaba.

Školska sestra (s. Helena) - Djeci:

Uhvati moju ruku
i hodit ćemo zajedno
birajući stazu
da se noge tvoje ne spotakne
o kamenje nemara starijih za krhkost tvoga maloga bića.

Siročad:

Mi hoćemo djetinjstvo sretno
i pogled u život vedar.
A odrasli nam često otvaraju čudne vidike:
nerazumljive
i gnušne.

Školska djeca:

Ponekad kao siročad ostavljeni jesmo
a imamo i oca i majku.

Vjeroučenici:

Znaš li ti za neki bolji svijet
bez nasilja
bez zaborava da nam treba toplina obiteljskoga doma
bez nestrpljivosti
kada odgovore tražimo na pitanja koja nam na usta kao bujica naviru?

Školska sestra (s. Mirna) - siročadi, školskoj djeci i vjeroučenicima:

Ne gubi ljepotu života
iz srca ni iz oka.

Osvrni se i pogledaj
čudesan svijet
nebeskoga svoda i zemaljskih ljepota...

(pruža vjeroučenicima po dva crvena cvijeta, napravljena od krep-papira, kojima će oni na kraju oblikovati srce)

Župni mješoviti zbor Gospe od Andela: J. Vrhovski, Proljetno cvijeće (1. kiticu)

Zbor – netko iz Zbora:

Zašto mi dušu obuzme tuga
i Bogu pjesmu s glasom skladno ne pjeva?...

A želim da mi i duša pjeva,
da s glasom se vine do Boga
i slavi mu daje.

Školska sestra (s. Sanja) – Zboru:

Prije nego glasom Bogu uzdati želiš hvalu
prigni glavu
i primi u dušu i riječ Njegovu:

Evandelist:

"Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti" (*Mt 11, 28*).

Školska sestra (s. Sanja) – Zboru:

Kristovu riječ za svednevno življenje
biraj!
I pjevat će ti usklađeno duša i glas hvalu Bogu.

Mladi izmjenično - mladići i djevojke:

1.

Kad na obzoru
i u duši
potamni nam zvijezda
kaži: (*obraćaju se školskoj sestri, prilaze joj otvoreno*)
kako znat ćemo da zora mora doći?

2.

Kako cijeniti
tijelo i dušu svoju?

3.

Kako otvorena
srca
i uzdignutih ruku
iz dana u dan
više
i više
primati u sebe dar Svevišnjega?

4.

Kaži
kako imati snage
maknuti s usana
napitke obmane
razbiti čašu
prosuti prah
da otrovi se u vjetar izliju?

Školska sestra (s. Jelena) - mladima:

Okreni se oko sebe
i pogledaj svijet svoj...
Što god ti srce reklo
na ovo Vrelo dodji
(uočljivo pokaže Evandelistar)
promotri
i zadivi se njegovoj bistrini
i svježini

napoj usne žedne
okrijepi biće umorno
pogled duha razbistri...

Na tome vrelu života
- kao Asižanin Franjo
i Asižanka Klara -
životvornost biraj!

Skupina sestara: (*četiri sestre*)
Život biraj!

Zbor školskih sestara: **Vlado Sunko, Život biraj II**

XI.

Bogu hvala!

Ljetopisno slovo:

Hvalimo Boga da su fratri naši i sestre naše stotinu godina iz dana u dan – kroz patnje i nevolje, radost i nadu – na životnome putu čovještva i vjerništva evanđeoskim svjetlili naraštajima puka našega.

Pripovjedač 1.:

Hvalimo Boga što i danas prate korake naše ka Kristu.

Pripovjedačice:

Svjetlu svijeta!

(školska djeca okreću pločice i tvore riječ *HVALA*, a vjeroučenici tvore od cyjetova srce)

Svi nazočni pjevaju pjesmu zahvalnicu: Tebe Boga hvalimo!

U Splitu, 26. travnja 2008. godine

IZ ZAJEDNO

Glasilo Vijeća franjevačkih zajednica u HR i BiH

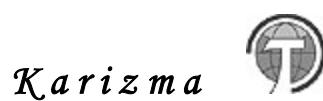

Godina 32.

Došašće - 2008.

Broj: 27

Ponuda ideja i poticaja iz CCFMC

Čovjek je Božji, obradovan i ohraben biskupovim riječima, ustao, otišao i odnio novac rekavši: «Gospodine, ne ču radosna srca vratiti samo novac koji mu pripada, nego ču mu vratiti čak i odijelo.» Unišavši u biskupovu sobu, svukao je svoju odjeću i na nju stavio novac pred biskupom i pred svojim ocem i pred ostalim nazočnima. Iz biskupove je sobe izišao gol i rekao: «Čujte svi i razumijte. Do sada sam Petra Bernardona zvao svojim ocem, ali, jer sam odlučio služiti Bogu, vraćam mu novac zbog kojeg se uznenirio i svu odjeću što sam je imao od njegovih stvari, jer od sada želim kazati: 'Oče naš, koji jesi na nebesima', a ne, oče Petre Bernardone.»

Biskup je oštromučno uočio nakanu čovjeka Božjega. Mnogo se divio njegovoj gorljivosti i odlučnosti. Zagrljio ga je i prekrio svojim ogrtačem. Shvatio je da su Franjina djela učinjena po Božjoj volji i priznao da ono, što je video, sadrži u sebi velik misterij. Tako je otada postao njegovim pomagačem. Bodrio ga je, podupirao, upućivao i grlio ga srcem punim ljubavi. (LgTDr 20)

Ovdje se predstavnik Crkve prikazuje kao razborit čovjek. Je li to stvarno bio, ostavimo ovdje po strani. Sigurno je Biskup razumio Franju i ogrnuo ga zato svojim plaštem. Jer, i bît Crkve nije u kruni i prijestolju, bogatstvu i raskoši! U tom pozitivnom prikazu asiškog biskupa stoji također prva provokacija.

Franjo upućuje Crkvu na ono istinsko: čovjekova neposrednost u odnosu prema Bogu. Tu se između čovjeka i Boga ne smije ubaciti kako ona sama, tako ni rođeni otac, ni dospjela tradicija niti obiteljsko naslijeđe. Biskup mora iz samog sebe, koliko god on bio kao inače suzdržan, spoznati razgoličenost ljudske egzistencije pred Bogom, diviti se «ne malom otajstvu» i oko njega ogrnuti plašt koji zaštićuje i čuva.

Franjo se doživljava kao sin Božji - i to je druga provokacija ovog teksta: samo Bog je onaj iz kojega, po kojem i od kojega on živi. Bog je temelj i tlo, ono jedno i sve, jezgra koja ga hrani i održava mu život - više od toga on ne treba, pa ni zemaljskog oca.

Mora se Štoviše reći: istom u času kad Bog postane jedno i sve u životu čovjekovu, čovjek postaje stvarno čovjek.

Pitanje:

1. Gdje si doživio predstavnike Crkve koji se ponašaju kao asiški biskup u tekstu?
2. Kako bi ti opisao otajstvo svoga života?
3. Kako bi se moglo aktualizirati otajstvo djetinjstva Božjega u tvom osobnom životu i u našem vremenu?

P. Anton Rotzetter OFMCap

Događanja uz Jubilej

Započelo je obilježavanje 800. obljetnice franjevačke karizme

Na prvu nedjelju došašća, 30. studenoga, pod geslom "Idi, Franjo, i popravi moju kuću!" započela je proslava jubilarne godine u crkvi Majke Božje Lurdske u Zagrebu za zagrebačku regiju svečanim dočekom Križa iz crkve Sv. Damjana u Asizu.

Križ su u crkvu unijeli provincijali franjevačkih zajednica sa sjedištem u Zagrebu: Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca fra Đuro Hontić, Provincije trećoredaca glagoljaša fra Ivan Paponja, Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića fra Ivica Petanjak i Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda fra Željko Železnjak.

Svečanost dočeka Križa i molitveno-meditativno slavlje predvodio je predsjednik Vijeća franjevačkih zajednica fra Željko Tolić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

Na početku slavlja okupljenim redovnicima i redovnicama, kandidaticama, bogoslovima i sjemeništarima, te članovima Franjevačkog svjetovnog reda i Franjevačke mladeži obratio se predsjednik Odbora za proslavu 800. obljetnice utemeljenja Franjevačkog reda u Zagrebačkoj nadbiskupiji fra Đuro Hontić. Istaknuo je kako je ovo okupljanje prigoda posvijestiti da je svakome potrebna duhovna obnova, snažnije i iskrenije otvaranje Bogu. Stoga ovaj hod Križa koji započinjemo na početku jubilarne godine neka doneše obilat rod. U vremenu kada nas svakodnevno zasipaju crne kronike i loše vijesti, unatoč tome što se ponosimo kršćanstvom, čini se da ga ipak ne prepoznamo kroz životne križeve. Crkva i kršćanstvo nisu veletrgovina vjerskih vrednota u koju čovjek uđe i uzme što mu se svida. Kršćanstvo je Božji poziv, ne može se uzeti samo ono što nam se dopada, jer bi to bilo omalovažavanje Kristova križa, rekao je provincijal Hontić te pozvao sve da se na početku jubileja zaustave pred Križem, i to ovim s kojega je sveti otac Franjo od Gospodina čuo poziv "Franjo idi, popravi mi Crkvu". Dopustimo i mi, da i nama Gospodin progovori, te da se po nama, po našim djelima i životima širi kraljevstvo Božje, zaključio je poziv fra Đuro Hontić.

Započinjući molitveno slavlje, fra Željko Tolić istaknuo je kako je ova godina zahvalnosti prisjećanje na razgovor što ga je Raspeti iz svetog Damjana vodio s mladim Franjom. Zbog toga želimo primiti Raspetoga u našu zajednicu, dopustiti da nas rasvijetli njegova ljepota i da nas dodirne i protrese njegova poruka. Okupljeni u molitvi zahvaljujmo Ocu milosrđa na daru života, na prijateljstvima koja nam daruje i na pozivu da popravimo Crkvu, rekao je fra Željko.

Kratko razmišljanje naslovljeno "Svevišnji, dični Bože" bilo je poticaj za razumijevanje odnosa Franje prema Raspelu. On se moli Gospodinu prikazanom ne u trpljenju, nego u slavi: križ je prijestolje, raspinjanje je uvisivanje, na raspelu je Uskršli, oči su mu otvorene; On je Živi! Spoznajući to, Franjo upućuje molbu "rasvijetli tamu moga srca", tj. da ne živi samome sebi, već da Krist postane središte čitavog njegova života, kako bi vršio njegovu volju. Nakon objašnjenja Križa i promišljanja, nazočni su u procesiji iskazali štovanje

Replika Križa koji je obilježio Franjin život, tijekom ove jubilarne godine koja će trajati do 19. rujna 2009. godine, odlukom provincijalki i provincijala okupljenih u Vijeću franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine "hodočastit" će franjevačkim crkvama i zajednicama.

Bit će to prilika za susrete, zajedništvo, produbljivanje u franjevačkoj teologiji i kristocentrizmu koji je bio u središtu Franjina života i njegovu "popravljanju kuće", odnosno Crkve.

***

Uz čašćenje Križa iz sv. Damjana priredila su naša braća: fra Frano Doljanin, fra Marko Medo i fra Rozo Brkić materijale – knjižice koje mogu svima biti od koristi uz boravak križa u zajednici. Knjižice se mogu nabaviti kod braće franjevaca u Vrbanićevu 35 u Zagrebu.

Programi obilježavanja jubilarne godine u BiH

SREDIŠNJCAMA FSR-a i FRAME - povodom 800. obljetnice franjevačke obitelji

Drage sestre i draga braćo, želim vam Mir i Dobro u ime *Tečaja Franjevačke Misije Karizme!* Kao što vam je, vjerujem, poznato naš *Tečaj* promovira svefranjevačko zajedništvo. Sukladno odlukama uprava obiju franjevačkih provincija, bosanske i hercegovačke, željeli bismo aktivno sudjelovati u obilježavanju 800. obljetnice franjevačke obitelji (1209.-2009.).

Događaj od prije osam stoljeća, kad je sv. Franjo Asiški s prvom braćom otisao papi Inocentu III. i molio ga da im dozvoli živjeti Evandelje, ima za nas i danas proročko značenje. Tako je rođen franjevački pokret u Crkvi i svojom karizmom življenog Evandelja trajno je obogaćuje. Ovaj događaj i nas nadahnjuje, stoga ga želimo dostoјno obilježiti u zajedništvu sa svim franjevačkim zajednicama.

Proslavu smo započeli u Srebrenici, 1. listopada 2008., a završit ćemo na Širokom Brijegu 7. listopada 2009. Središnje franjevačko hodočašće bit će u Podmilaču, 30. kolovoza 2009. sa sudionicima/cama svih franjevačkih zajednica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Pokrajinske franjevačke obnove bit će istodobno na četiri mjesta: za Sjevernu Bosnu u Tolisi (za Dubrave, Plehan i Tuzlu), za Zapadnu Bosnu u Jajcu (za Petrićevac i Jajce), za Središnju Bosnu u Visokom (za Kreševo, Fojnicu, Kr. Sutjesku, Sarajevo i Guču Goru) i za Južnu Bosnu u Livnu (za Ramu i Livno) i to od 27. do 29. ožujka 2009. Pozvane su sve franjevačke zajednice na sudjelovanje: redovnice, redovnici, FSR i FRAMA!

Tako bismo petkom popodne, 27. ožujka 2009. mogli obaviti s pukom Franjevački Križni put. Subota, 28. ožujka bi bila posvećena franjevačkoj obitelji iz dotične pokrajine, gdje bi bila prezentacija križa sv. Damjana, meditacija Franjine *Molitve pred Raspelom*, klanjanje Križu sv. Damjana i promišljanje dijelova Papine enciklike „U nadi spašeni“. U nedjelju, 29. ožujka 2009. bismo slavili sv. misu s pukom i imali klanjanje euharistijskom Kristu. Za tu prigodu bi se iz susjednih župa mogla organizirati hodočašća vjernika autobusima na mjesta proslave.

Materijale duhovno-meditativnog programa za ove pokrajinske proslave pripremit će radni tim našeg *Tečaja*. Predlažem da u svakoj pokrajini formiramo radnu skupinu od predstavnika/ca svih franjevačkih zajednica, iz sva tri franjevačka Reda i FRAME. Ukoliko se slažete s ovim, lijepo vas molim da na jednom od vaših slijedećih susreta upoznate vaše zajednice s ovom inicijativom i izaberete osobe koje će vas predstavljati. Ta radna skupina predstavnika/ca svih franjevačkih zajednica bi trebala realizirati pokrajinski duhovno-meditativni program. Dakle, molimo vas da nam pošaljete četiri imena vaših predstavnika/ca što prije kako bismo ih mogli pripremiti za izvedbu istog duhovno-meditativnog Programa istodobno na četiri mjesta: u Tolisi, Jajcu, Visokom i Livnu.

Molim središnjice FSR-a i FRAME u Hercegovini da, u dogovoru s upravama hercegovačkih franjevaca i franjevki, uznaštoje organizirati pokrajinske franjevačke obnove. Ove pokrajinske obnove bi bile neki oblik kratkih franjevačkih misija s istim ili sličnim duhovno-meditativnim programom.

Hvala vam što ćete svojim sudjelovanjem u ovoj proslavi zasvjedočiti naše svefranjevačko zajedništvo koje je bitna vrednota naše franjevačke karizme. Želim vam svima Božji blagoslov!

Sarajevo, 29. listopada 2008.

Fra Pero Vrebac, koordinator TFMK

SEMINAR O VOĐENJU FRANJEVAČKIH DUHOVNIH VJEŽBI

U Duhovno-obrazovnom centru sestara milosrdnica u Lužnici održan je 18.-21. rujna 2008. «Seminar o vođenju franjevačkih duhovnih vježbi». Organiziralo ga je Povjerenstvo za duhovnost Vijeća franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a vodile s. Judith Jung i s. Christina Mülling iz njemačke družbe «Franjevke iz Sießena» (www.klostersiessen.de). One posljednjih desetak godina u svoje duhovno-odgojno djelovanje nastoje ugraditi iskustva iz života sv. Franje i franjevačke predaje te razviti modele rada koji se na tim iskustvima temelje i nadahnjuju. Glavni organizator seminara bila je s. Finka Tomas, sestra sv. Križa iz Đakova, članica Povjerenstva, a prevoditeljice njezine susestre s. Rastislava Ralovsky i s. Blaženka Perković. Na seminaru je bilo trideset i dvoje sudionika iz franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini: osam franjevaca, devetnaest redovnica franjevaka i petero članova Franjevačkoga svjetovnog reda.

Prvog dana uvečer voditeljice su govorile o svom radu. S. Judith je predstavila projekt «Carceri» koji se ostvaruje u njihovu središnjem samostanu u Sießenu posljednjih sedamnaest godina i u kojem je ona sada angažirana. Radi se o dijelu samostana u kojemu, prema modelu Franjina *Pravila za samotišta*, žive tri sestre i pet drugih osoba, ženâ (vjernica laikinja ili redovnica) koje dolaze na duhovne vježbe, jedan ili četiri tjedna, i koje s. Judith i pojedinačno prati. U dnevnom rasporedu "samotišta" su, između ostalog, liturgija časova, dva sata klanjanja pred Presvetim, određeno vrijeme potpune šutnje te, uvečer, zajednička priprava na evanđelje sljedećeg dana.

Na početku drugog dana s. Judith je, služeći se videorekorderom, interpretirala značenje i poruke Križa Svetog Damjana pred kojim je molio sv. Franjo. Slijedilo je izlaganje s. Christine «Kako je Franjo došao na put kontemplacije». Franjino pitanje «Gospodine, što hoćeš da učinim?» postupno postaje njegovim stavom, istaknula je. Nije se radilo samo o spoznaji nekog osobnog naloga nego o trajnom suočavanju Božjoj volji, o trajnome usmjerenu nutarnjem i vanjskog bitka prema Božjoj volji. O tome govorи Franjo u svom tumačenju *Očenaša*, to jest u tumačenju riječi «Budi volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji».

U nastavku je s. Judith održala izlaganje «Pet faza franjevačkoga duhovnog puta». U njemu je iznijela plodove traženja jednog «itinerarija» franjevačkih duhovnih vježbi. Franjo je prepoznavao Božje djelovanje u svom životu, Božje pozive na suradnju. Faze o kojima je govorila mogu se prepoznati na njegovu duhovnom putu i u duhovnom iskustvu svakog vjernika: faza krize (nepoznavanja Božje volje), faza čežnje za Bogom, faza otkrića osobne karizme (poslanja), faza odricanja (napuštanja dosadašnjih vrijednosti i odnosa te pronalaženja novih vrijednosti i građenja novih odnosa) i faza poslušnosti (tkanje zajedništva s konkretnom braćom, snagom Božje riječi i euharistije, u zajedničkoj solidarnosti s slabima). Za dobro vođenje duhovnih vježbi važno je da voditelj poznaje ove faze, u kršćanskom iskustvu, u iskustvu sv. Franje i u svom iskustvu. Može se reći da je sveti Franjo vrlo poučan "model" preobrazbe starog u novoga čovjeka.

Na početku poslijepodnevnog rada bio je osvrt na dotadašnje sadržaje seminara i prilika za postavljanje pitanja voditeljima. Došlo je do izražaja da voditelj treba prepoznavati i usmjeravati duhovne procese kroz koje prolaze sudionici duhovnih vježbi.

Slijedilo je izlaganje s. Christine «Razmatrati Božju riječ», s osloncem na riječi sv. Franje u njegovu *Pismu braći na kapitulu* (5-7): «Poslušajte sinovi Gospodinovi i moja braće, i *ušima prihvatile moje riječi* (Dj 2,14). *Nagnite uho* (Iz 55,3) svoga srca i pokorite se glasu Sina Božjega». Prikazala je šest koraka kontemplativnog pristupa Božjoj riječi. U vezi s tim izlaganjem s. Judith je podsjetila na važnije poruke generalnog ministra fra Joséa R. Carballa, OFM, u njegovu pismu *Prosjaci smisla, vođeni Riječu. Molitveno čitanje Božje riječi*, objavljenom ove godine, u pripravi na 800. godišnjicu utemeljenja Reda (2009.).

Trećeg je dana obrađena tematska cjelina «Franjevačke duhovne vježbe i proces pomirenja, ozdravljenja i oslobođenja». Najprije je s. Judith održala izlaganje «Kršćanska slika čovjeka», služeći se prigodnom shemom. U gornjem dijelu, na površini je čovjekova «racionalna svijest» (razina «svjesnoga 'ja'»). Slijede «sloj filtera» prema «svjesnome 'ja'» i mehanizmi obrane 'ega'. Čovjek je prožet osjećajima («osjećajna svijest»), u njemu je, također, veliko područje «nesvjesnog». U tom području često stoe iskustva kojih se bojimo, rane i krivnje od kojih bježimo. Na najdubljoj čovjekovoj razini, prema kojoj vodi spiralni kontemplativni "put", je jezgra osobe, «dubinska svijest», područje osnovnih potreba (tjelesnih, emocionalnih, egzistencijalnih), čežnje i savjest. Na toj se razini čovjek *istinski* susreće sa sobom, s Bogom i drugima. No, na duhovnom "putovanju" iz gornjih slojeva prema dubinskoj razini čovjek nailazi na svoje, nutarnje i na vanjske zapreke i otpore.

Čovjek očekuje da će sve svoje potrebe i čežnje ostvariti u odnosima s drugima i u ambijentu u kojem živi. No, on samo u susretu s Bogom može ispuniti svoje čežnje i primiti istinski mir. To je odlučujuća spoznaja na putu duhovnog sazrijevanja.

Na dubinskoj čovjekovoj razini stvaraju se temeljni stavovi, usmjerenja i raspoloženja na koja ne utječu "prolazne" informacije i osjećaji. Tu može biti izvor istinskog mira i istinske radosti koji nose čovjekovo življenje. U kontemplaciji, u molitvenom susretu s Kristom Spasiteljem, možemo mu otvoriti svoja tamna područja nesvjesnog da ih obasja, ozdravi i osloboди; možemo mu otvoriti i svoju jezgru, srce, dubine da ih okrijepi i učvrsti.

U nastavku je s. Christina održala izlaganje «Proći kroz vrata rane – preobrazba u kontemplaciju». Polazeći od slike na kojoj Franjo nježno ljubi Isusovu ranu istaknula je kako je on, pritisnut ranama i negativnim iskustvima, nalazio zaštitu, oslonac i ozdravljenje u blizini Isusa, mučenog, raspetog i uskršlog. Na La Verni je, primivši znakove Isusove muke, dobio potvrdu kako su njegove životne rane, u susretu s Isusovim ranama, postale vrata u ljubav trojstvenog Boga. «Kroz vrata mojih rana, povreda... ulazim u Isusove rane, božanska me ljubav preobražava te preobražen, pomiren i sa samim sobom, i sa svojim ranama, mogu s obnovljenom ljubavlju ići u susret drugima. To može i treba postati i naše iskustvo», naglasila je s. Christina. Zatim je istu temu produbila analizirajući savjete sv. Klare u njezinu *Drugom pismu blaženoj Janji Praškoj*. Nakon izlaganja sudionici su bili pozvani da se motreći lik Isusa na Križu Svetog Damjana pitaju: Koja me Isusova rana privlači? Na što me ta Isusova rana podsjeća? Koje moje rane nalaze utjehu u toj Isusovoj rani? Nakon tog osobnog razmatranja bilo je klanjanje pred Presvetim u kojem su sudionici bili pozvani da dodu k Isusu i dopuste mu da zacjeljuje njihovu ranu.

Poslijepodne je s. Christina održala izlaganje «Koraci kontemplacije u sv. Franje i sv. Klare». Riječ 'kontemplacija' znači susret s Bogom, 'kontemplirati' znači gledati Boga i pustiti da On gleda mene. Prvi korak sastoji se u tome da postanem svjestan da me Bog čeka. U *Drugom pismu blaženoj Janji Praškoj* sv. Klara za promatranje Boga upotrebljava tri pojma, koja za nju predstavljaju tri središnja koraka kontemplacije: «intuere» (gledati, zapažati), «considerare» (odvagivati, promišljati) i «contemplare» (motriti). Pri kraju seminara s. Judith je prikazala ove modele duhovnih vježbi na franjevački način koji se nude u njihovoј družbi: «Franjevačka škola molitve» (24 lekcije); «Duhovne vježbe u svagdašnjici» (4-6 lekcija na temelju franjevačke baštine, u vrijeme došašća odnosno korizme); «Duhovne vježbe s nizom tematskih razmatranja iz franjevačke baštine» (i osobnim praćenjem sudionika); «Individualne duhovne vježbe» (jedan ili četiri tjedna); Duhovne vježbe utemeljene na Franjinoj molitvi «Svemogući, vječni, pravedni i milosrdni Bože», s kraja njegova *Pisma braći na kapitulu* (šest dana).

Na kraju su sudionici iznijeli po jedan najvažniji poticaj sa seminara te kako ga namjeravaju ostvariti u svojoj životnoj praksi. Najčešće su se spominjali Franjino prihvaćanje vlastitih rana u susretu s Isusovim trpljenjem te nužnost njegovanja kontemplativne molitve u franjevačkim zajednicama. Opći je dojam na kraju bio da je seminar bio vrlo poticajan i koristan i da je sudionike usmjerio na nova razmišljanja i mogućnosti na putu upoznavanja, produbljivanja i življjenja vlastite franjevačke karizme.

Na seminaru su prikazana i dva priručnika kojih je autor, odnosno suautor, s. Christina Mülling, jedna od voditeljica ovog seminara: 1) Ch. Mülling, *Leben in den Fußspuren des heiligen Franziskus. Bausteine für Besinnungstage*, Kevelaer 2007 (Verlag Butzon & Bercher) i 2) M. Gruber - Ch. Mülling - H. Schneider - P. Zahner (izd.), *Gottes-Sehnsucht. Einübungen in franziskanische Spiritualität*, München 2005 (Kösel-Verlag).

Fra Zvonimir Brusač, TOR

Susret *U duhu Asiza*

U povijesti čovječanstva 27. listopada 1986. godine možemo ubrojiti među velike dane. Tada se, naime, pozivu blagopokojnog pape Ivana Pavla II. odazvalo preko 150 vjerskih vođa iz cijelog svijeta. Ovaj je događaj u Asizu pokazao kako još uvijek u ovome svijetu živa vjera, kako je još mnogo onih koji su žedni istine, ljubavi i prijateljstva, unatoč i negativnim znakovima naše svakidašnjice. Bio je to dan hodočašća, posta i molitve što je urodilo novim duhom ili bolje rečeno novim Duhovima.

U duhu tog slavnog Susreta 1986. ove je godine Povjerenstvo za duhovnost pri Vijeću franjevačkih zajednica organiziralo drugi susret u Zagrebu na kojem su sudjelovali odgojitelji i odgojiteljice i odgojne skupine franjevačkih zajednica, te profesori, odgojitelji i učenici srednjoškolskog centra Medrese i Islamske gimnazije «Dr. Ahmed Smajlović» iz Zagreba. Susretu koji je održan u samostanu franjevaca konventualaca na Sv. Duhu nazičio je i predsjednik Mešihata islamske zajednice u Hrvatskoj muftija Ševko Omerbašić. Nakon pozdrava s. Renate Mrvelj, pročelnice Povjerenstva, dobrodošlicu je izrekao provincial Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca fra Đuro Hontić izrazivši nadu da će Susret zaživjeti i u našoj svakodnevici.

Ukratko je predstavio svoju Provinciju i rad franjevaca konventualaca na Svetoduškom brijezu. Okupljenima se obratio i muftija Ševko Omerbašić. Naglasio je važnost vjerske pouke u školama i uspješnu suradnju Islamske zajednice i Katoličke crkve posebno franjevačkih zajednica. Upozorio je da ta suradnja nije od jučer već traje dugih osam stoljeća, te da nas duh vremena izaziva na ubrzanju gradnju prijateljstva i mira u korist suživota svih nas.

Za uvod u rad, monodramu «Na zdencu» Nade Đurevske izvela je s. Samuela Klaić, a u glazbenim intervalima pjevao je zbor župe Sv. Križa iz Sigeta pod ravnanjem s. Jelice Dolić, ženski zbor Zagrebačke medrese «Arabeske» s dvije skladbe te franjevački bogoslovci.

Tijekom susreta održana su i dva predavanja. Fra Josip Blažević govorio je na temu «Duhovni nomadi u traganju za religioznim identitetom». Između ostalog posebno se osvrnuo na današnjeg čovjeka, te često njegovo traženje terapije u religiji. Duhovni nomadi zaziru od pripadnosti religiji, domovini i obitelji, što ustvari obuhvaća potpuni identitet čovjeka kao takvog.

Obilježja «duhovnog nomadizma» su osobno unutarnje iskustvo, pripadnost fleksibilnoj zajednici, te gubitak osjećaja za grijeh. Naša zadaća u ovom svijetu je da budemo ono što jesmo, djeca Božja. Fra Josip je na kraju sve prisutne potaknuo riječima iz Kurana: «Natječite se tko će više dobra učiniti», odnosno sv. Pavla: »Pretječite jedni druge u ljubavi i poštovanju».

Imam zagrebačke džamije i profesor na zagrebačkoj Medresi i Islamskoj gimnaziji Mevludi ef. Arslani održao je predavanje na temu «Liječenje Kuronom – šerijatski okviri».

Na početku je podsjetio kako je svakidašnja moralna ili duhovna kriza potvrda da nema dovoljno vjere koja bi mogla otjerati tamu i probleme. Što je dublja kriza veća je potreba za alternativnim oblicima u kojima ljudi traže brza rješenja, ustvari ono što ne mogu dobiti u klasičnoj medicini. Liječenje Kuronom se najčešće koristi za liječenje čovjeka od sihra, uroka, demonske opsjednutosti i sličnih stanja. Potrebno je razlikovati ispravno od lažnog liječenja. Onaj koji ispravno liječi je čovjek od vjere i živi svoj život usklađen prema islamskim propisima, klanja se Bogu, posti, daje

zekat i sl. Onaj pak koji neispravno liječi je sihirbaz (vračar), surađuje s džinma (đavlina) i klanja se šejtanu (sotoni), a ne Bogu. Čovjek koji želi liječiti Kuratom oslanja se jedino na Boga, i takva vrsta liječenja temelji se isključivo na učenju posebnih ajeta – redaka Kurana za liječenje i molitava u prisutnosti oboljele osobe što ima izravan utjecaj na magiju. Među onima koji provode ovakvo liječenje ima uspješnih i manje uspješnih, ali i onih koji koriste ljudski jad i muke da bi sebi osigurali materijalnu dobit. Nažalost takva praksa je postala uobičajena na našim prostorima. Onaj koji liječi i onaj koga se liječi Kuratom moraju vjerovati da izlječenje dolazi samo od uzvišenog Boga. Samo tako liječenje Kuratom je ispravno.

Za vrijeme dužeg odmora, u kojoj smo se osim fizičke okrijepe imali vremena upoznavati, razgovarati i učiti jedni od drugih, oveća grupa braće i sestra muslimana išlo je u jednu dvoranu na molitveni čas.

I sada, kad razmišljam o tih nekoliko trenutaka osjećam da je to bio poziv svima nama na slavljenje Boga, ali i znak da možemo, unatoč razlika, zajedno moliti, svatko na svoj način. Čini mi se da je u tom trenutku misija ovogodišnjeg susreta u Duhu Asiza bila ostvarena, jer smo vjerojatno svи osjetili zajedništvo u kratkoj molitvi.

Nakon drugog predavanja uslijedio je rad po skupinama u kojima se razmišljalo o uzrocima današnjeg «duhovnog nomadizma», te kako naši međureligijski susreti mogu poslužiti kao orijentir onima koji traže. Razgovaralo se i o problemu traganja za iscjeliteljskim sadržajima u svakoj religiji. Rad u grupama bila je prilika i za razmjenu iskustava. Nastojalo se također upoznati različitosti, ali i pronaći i ono zajedničko što nas povezuje. Za pravi odnos s Bogom potrebna je poniznost i malenost, na koje nas upućuje Kur'an i sv. Franjo, koji je na nov način posvjedočio da smo svi braća i sestre u Bogu Ocu. Osrvnuli smo se i na svoju duhovnost, te kako je potrebno raditi na sebi, da bismo drugome mogli posvjedočiti pravu vjeru, te zajedno popravljati svijet u kojem živimo. Zar ljudi ne tragaju za raznim «duhovnostima» zato što ne poznaju svoju vjeru. Koliko smo tome krivi i mi koji ih trebamo poučiti i svojim im životom pokazati da je Bog onaj koji nas vodi pravim putem te da On jedini može spašavati.

Nakon iznesenih izvješća po skupinama, Aziz ef. Hasanović istaknuo je kako je našim radom došlo do izražaja bogatstvo koje nije samo bogatstvo franjevaštva i islama, već bogatstvo ljudske zajednice. Svi smo upućeni jedni na druge, a i sam rad po skupinama posvjedočio je da dijalog i tolerancija nemaju alternative.

«Vjerujem da se među nama dogodio novi duh, novi međuodnos, nešto novoga, makar nejasnog, neizrečenog. To vam je taj Duh Asiza, koji se i po ovom susretu nastavlja, živi i širi», rekla je s. Renata u svojoj zahvali, te nas pozvala da prigrlimo taj novi duh u sebi, da ga ponesemo sa sobom, pričajmo o njemu jer je to sjeme koje smo prošle godine posijali u svoje biće, a danas je već zdrava klica, u nekome i lijepa biljčica koju treba čuvati i njegovati. To je ono što drugi trebaju u nama vidjeti, osjetiti. sati. Sestra je Renata izrekla i srdačnu zahvalnost braći Konventualcima za tako bratsko gostoprimstvo kroz punih pet

Na samom kraju susreta fra Mirko Kemiveš zazvao je na sve prisutne blagoslov sv. Franje, kako bi svatko od nas mogao biti glasnik Duha Asiza u svojoj svagdašnjici. Istim blagoslovom i ja želim završiti ovaj osvrt na Susret koji doista želim živjeti, nositi i pronositi putovima kojim hodim: „Gospodin te blagoslovio i sačuvaо, pokazao ti lice svoje i smilovao ti se. Svratio pogled svoj na tebe i dao ti mir. Bog te blagoslovio.“ (sv. Franjo)

S. Kristina Marijanović

Sastanci radnih tijela

FRANJEVAČKI IZVORI

Zapisnik sastanka franciskanologa zaduženih za pripremu hrvatskog izdanja

Sastanak je održan u Zagrebu, u Franjevačkom samostanu na Kaptolu, u subotu 15. studenoga 2008. od 9,15 do 12,15 sati. Prisustvovali su: fra Gabrijel Jurišić, OFM – Sinj, fra Marijan Karaula, OFM – Sarajevo, fra Miljenko Šteko, OFM – Medugorje, fra Marko Semren, OFM – Sarajevo, fra Pero Vrebac, OFM – Sarajevo, fra Marinko Pejić, OFM – Livno, fra Đuro Hontić, OFMConv – Zagreb, fra Mirko Kemiveš, OFMCap – Varaždin, fra Rozo Brkić, OFM – Zagreb, i s. Blaženka Perković, MSSK – Zagreb, tajnica VFZ-a.

Koordinator projekta hrvatskog izdanja Franjevačkih izvora fra Pero Vrebac izvjestio je prisutne o tome što je do sada učinjeno na ovom projektu:

- do sada prevedena djela se skeniraju, tekstovi se ispravljaju i pripremaju za lekturu
- proces prevodenja ostalih djela je u tijeku – vidi popis djela i prevoditelja – od kojih je velik broj laika i laikinja i oni taj rad trebaju dovršiti do 1. rujna 2009.

Razgovaralo se o tome da se točno odredi što su Franjevački izvori i što će sve ući u hrvatski prijevod. Nakon duže diskusije utvrđeno je da postojećem kritičkom latinskom izdanju *Fontes franciscani* iz Porcijunkule 1995. treba dodati tekst Cvjetića sv. Franje i prijevod Angela Clarena «*Chronicon seu Historia septem tribulationum ordinis minorum*», te da fra Marinko Pejić nađe original iz kojega će se prevoditi.

U diskusiji je napomenuto da treba vidjeti kakvo će zanimanje imati ovo izdanje, te je odlučeno da se *papinski dokumenti, svjedočanstva i kronike*, kao sastavni dio Franjevačkih izvora, izdaju kasnije kao zasebni volumen da se ne bi opteretilo ovo izdanje.

Razgovaralo se o osobama pogodnim za lekturu hrvatskog jezika kao i o onima koji bi izvršili stručnu franjevačku lekturu tekstova. Za lekturu hrvatskog jezika predložen je dr. Ivo Pranjković – zbog činjenice da dobro poznaje franjevačku literaturu, spominjao se i dr. Boris Bek iz Zagreba, a za franjevačku lekturu spominjala su se sljedeća imena: Nikola Vukova, OFM, Marinko Pejić, OFM, Marko Semren, OFM, Augustin Kordić, OFMConv i Kruno Kocijan OFM.

Dugo se raspravljalo o tome koji prijevod *Spisa sv. Franje i sv. Klare* ili treba ići na novi prijevod – budući da ni jedan dosadašnji prijevod na hrvatski jezik nije učinjen iz kritičkog latinskog izdanja. Na kraju se zaključilo da se fra Serafinu Hrkaču predloži da on svoj prijevod usporedi i preradi s kritičkim latinskim izdanjem *Fontes franciscani* iz Porcijunkule 1995. te da se tako preuređeno izdanje uvrsti u Franjevačke izvore.

Bilo je govora i o tome koje uvode u Franjevačke izvore prevesti – da li one iz kritičkog izdanja iz 1995. ili najnovijeg talijanskog izdanja *Fonti Francescane* iz 2004. Tu nije bilo jednodušnog zaključka već će se o tome odlučiti kasnije u Uredničkom vijeću.

Jednako tako odlučeno je da se ide na izdavanje jednog volumena na finom biblijskom papiru kako bi izdanje bilo što praktičnije – poput talijanskog izdanja *Fonti Francescane*.

Odlučeno je da se na kraju napravi indeks imena, pojmove i mjesta.

Na kraju se raspravljalo o sastavu Uredničkog vijeća i Glavnom uredniku. Predloženo je da članovi Vijeća budu: fra Miljeko Šteko, fra Rozo Brkić, fra Marinko Pejić, s. Antica N. Ćepulić FSR, i s. Blaženka Perković, a Glavni urednik fra Pero Vrebac. Od sada Uredničko vijeće rješava sve nastale probleme i donosi konkretne odluke za ostvarenje projekta, osobito što se tiče tehničkih pitanja, suradnje s tiskarom itd.

Jedna od njihovih najvažnijih zadaća bit će usuglašavanja kratica za pojedine spise i knjige Franjevačkih izvora, koji bi trebali biti prihvatljivi svima.

Predloženo je da voditelj projekta i glavni urednik načini finansijski predračun koji će predočiti plenumu VFZ-a u siječnju 2009. i dobiti potrebna sredstva za nastavak i konačno realiziranje projekta.

Zagreb, 16. studenoga 2008.

Fra Mirko Kemiveš, OFMCap.

POVJERENSTVO ZA DUHOVNOST

U subotu 15. studenoga udomile su Školske sestre franjevke na Jordanovcu sestre i braću zajednica Samostanskog Trećeg reda grada Zagreba na duhovnu obnovu i druženje. O 25. obljetnici potvrde novog Pravila izabrana je tema obnove: *Odgovori našeg Pravila i našega redovničkog življenja na najuočljiviju obilježju suvremenog svijeta i Crkve* koje je održao fra Zvonimir Brusač, TOR.

Na tri izazova suvremenog društva – sekularizacija, globalizacija, manjak solidarnosti – pokazao je odgovor našeg života prema Pravilu: Pravilo 11 = odgovor na izazov sekularizacije; Pravilo 23 = odgovor na negativne oznake globalizacije; Pravilo 30 = odgovor na poziv na solidarnost: Izbor siromaha je oznaka vjerodostojnosti redovničkog života.

U radu u skupinama pokušali smo osobno razmišljati na predložene teme u svjetlu svoga Pravila. Prva skupina obradila je temu «sekularizacija-duh molitve», druga temu «globalizacija – život u bratstvu i sestrinstvu», a treća temu "manjak solidarnosti". Na kraju smo izmijenili svoje misli u plenumu.

Sveta misa bila je kruna našeg susreta a predslavili su fra Petar Runje i fra Marko Medo koji je održao i prigodnu homiliju. Misno slavlje pjevanjem je uzveličao zbor sestara franjevki s Jordanovca.

Na zagrebački susret došla i s. Klara Šimunović, provincijalka sa sestrama iz Splita.

Susret smo započeli i dovršili oko stola na koji je svatko nešto položio a Gospodin sve obilno blagoslovio.

- ❑ Marco Bartoli, *Klara Asiška* – studija o sv. Klari koju je prevela s. M. Tarzicija Čičmak, klarisa, Mikulići - Zagreb
- ❑ Fra Ante Čovo, FIKM: *Franjo Asiški u izgradnji Crkve* - Vjeroučna olimpijada 2009. Priručnik za srednje škole
- ❑ *Idi, Franjo, popravi moju kuću!* Tekstovi, molitve i razmišljanja povodom dolaska križa u zajednicu – priredili: fra Frano Doljanin, fra Rozo Brkić i fra Marko Medo